

SA PÄRNUMAA ARENDUSKESKUS
NÕUKOGU KOOSOLEKU PROTOKOLL

Pärnu

14.04.2026

Registreeritud 14.04.2026 nr 1-2/26/2-1

Koht: Ringi 35, SA Pärnumaa Arenduskeskus, ruum A252

Toimumise aeg: 14.04.2026

Algus kell 14:03, lõpp 14:47

Juhatas: nõukogu esimees Lauri Luur

Protokollis: Evelin Seppor, SAPA projektijuht

Osa võtsid nõukogu liikmed: Sander Kilk, Meelis Kukk, Lauri Luur, Madis Mätas, Valmar Veste

Osales Teamsis: Silvia Lotman, liitus kell 14:08

Kutsutud: Erik Reinhold, juhatuse liige; Kaire Piiraja, SAPA raamatupidaja

PÄEVAKORD:

1. 2025. aasta auditeeritud majandusaasta aruande kinnitamine
2. 2026 aasta 1. lisaeelarve kinnitamine
3. SAPA nõukogu esimehele hüvitise määramine
4. SAPA juhatuse liikmele tasu määramine
5. Arutelu Pärnu lennujaama teemal
6. Jooksvad küsimused

Koosoleku avamine

SA Pärnumaa Arenduskeskuse (SAPA) nõukogu esimees Lauri Luur avas nõukogu koosoleku.

Päevakorra kinnitamine

L. Luur tegi ettepaneku kinnitada esitatud päevakord.

OTSUSTATI: Kinnitada esitatud päevakord.

Hääletamine: Poolt: 5, vastu: 0.

1. 2025. aasta auditeeritud majandusaasta aruande kinnitamine

KUULATI:

E. Reinhold andis ülevaate SA Pärnumaa Arenduskeskuse 2025. aasta auditeeritud majandusaasta aruandest (Lisa 1). Märgiti, et sihtasutuse rahaline seis on hea ning tegevusmahud on kasvanud eelkõige projektirahastuse toel. Aruanne on auditeeritud.

M. Kukk küsis inkubatsiooniprogrammi läbinud ettevõtete edasise käekäigu ja tulemuslikkuse jälgimise kohta.

E. Reinhold selgitas, et inkubatsiooniprogrammi läbinud ettevõtete ellujäämismäär on SAPA

hinnangul kõrge ning osalejate käekäiku jälgitakse jõudumööda, sh alumniprogrammi kaudu. Arutelu käigus tehti ettepanek kajastada edaspidi senisest enam inkubatsiooniprogrammi edulugusid.

S. Lotman liitus koosolekuga Teamsi vahendusel kell 14:08.

OTSUSTATI:

1.1 Kinnitada SA Pärnumaa Arenduskeskuse 2025. aasta auditeeritud majandusaasta aruanne.

Hääletamine: Poolt: 6, vastu: 0

2. 2026 aasta 1. lisaeelarve kinnitamine

KUULATI:

E. Reinhold andis ülevaate SAPA 2026. aasta 1. lisaeelarvest (Lisa 2 ja Lisa 3).

Selgitati, et 2026. aasta eelarve kinnitamise ajal ei olnud osa rahastusotsuseid veel selgunud. Lisaeelarvega kajastatakse vahepeal kinnituse saanud rahastused, sh PEEK meetme järgmise vooru rahastus, kaks Interregi projekti ning KÜSKi rahastuse täpsustunud summa.

Kulude poolel märgiti, et lisaeelarves kajastub muu hulgas Eesti infoturbestandardi täitmisega seotud teenuse sisseostmine.

Küsimusi ei esitatud.

OTSUSTATI:

2.1 Kinnitada SAPA 2026 aasta 1. lisaeelarve.

Hääletamine: Poolt: 6, vastu: 0

3. SAPA nõukogu esimehele hüvitise määramine

Asjaolud: SAPA Põhikirja punkti 4.5.1 kohaselt võib nõukogu määrata nõukogu esimehele tasu nõukogu poolt kehtestatud määras ja korras.

L. Luur lahkus arutelu ja hääletamise ajaks ruumist kell 14:18. Koosoleku juhtimise võttis üle nõukogu aseesimees V.Veste.

KUULATI:

Arutati nõukogu esimehele tasu määramist. Märgiti, et nõukogu esimehe tasu on arvestatud SAPA eelarves ning vastab varasemale kokkuleppele, mille kohaselt makstakse tasu SAPA nõukogu esimehele.

OTSUSTATI:

3.1 Määrata SAPA nõukogu esimehele alates ametisse valimisest tasu 550 eurot brutotasuna kuus.

Hääletamine: Poolt: 5; vastu: 0.

Lauri Luur ei osalenud hääletamisel seoses isikuga seotud otsusega.

L. Luur naasis koosolekule ning jätkas koosoleku juhatamist kell 14:20

4. SAPA juhatuse liikmele tasu määramine

Asjaolud: SAPA põhikirja punktide 4.4.5 ja 5.9 kohaselt määrab juhatuse liikmele makstava tasu suuruse ja maksmise korra nõukogu ning tasu maksmine toimub juhatuse liikme lepingu alusel.

KUULATI:

2 (4)

L. Luur tegi ettepaneku määrata SAPA juhatuse liikme tasuks 3300 eurot brutotasuna kuus alates 01.04.2026.

Märgiti, et juhatuse liikme senine tasu oli 3000 eurot brutotasuna kuus ning 2026. aasta eelarves on arvestatud tasu suurendamise võimalusega kuni 10%. Arutelu käigus märgiti, et juhatuse liikme tasu ei ole mitme aasta jooksul muudetud.

OTSUSTATI:

4.1 Määrata SAPA juhatuse liikme tasuks alates 01.04.2026 3300 eurot brutotasuna kuus.
Hääletamine: Poolt: 6; vastu: 0.

5. Arutelu Pärnu lennujaama teemal

KUULATI:

E. Reinhold andis ülevaate Pärnu lennujaamaga seotud tegevustest võimaliku erapartneri leidmiseks. Selgitati, et seniste tegevuste eesmärk on olnud välja selgitada, kas lennujaama arendamiseks ja opereerimiseks võiks olla turul erahuvi ning kas riik alustab vastava protsessiga.

Arutelu käigus käsitleti potentsiaalse partneri huvi, ministriumide rolli, Tallinna Lennujaama seisukohti ning võimaliku erapartnerluse eeldusi. Samuti käsitleti lennujaama territooriumiga seotud arendusvõimalusi, sh taastuenergia ja e-metanooli tootmisega seotud küsimusi.

Märgiti, et Pärnu lennujaama arendamise puhul on oluline hinnata avaliku sektori võimaliku panuse vajadust, kaudset piirkondlikku kasu ning teiste omavalitsuste võimalikku huvi ja panust. Arutelu käigus viidati vajadusele käsitleda lennujaama teemat maakonna arengustrateegia tegevuskava koostamise raames.

OTSUSTATI:

5.1 Võtta esitatud informatsioon teadmiseks.

5.2 Jätkata teema jälgimist ning vajadusel tuua konkreetsemad küsimused nõukogusse arutamiseks.

6. Jooksvad küsimused

Jooksvaid küsimusi ei arutatud.

Järgmine koosolek

Järgmine koosolek toimub vastavalt vajadusele ning aeg lepatakse kokku eraldi.

Koosolek lõpetati kell 14:47.

(allkirjastatud digitaalselt)

Lauri Luur
nõukogu esimees

(allkirjastatud digitaalselt)

Meelis Kukk
nõukogu liige

(allkirjastatud digitaalselt)

Valmar Veste
nõukogu aseesimees

(allkirjastatud digitaalselt)

Sander Kilk
nõukogu liige

(allkirjastatud digitaalselt)

Evelin Seppor
koosoleku protokollija

(allkirjastatud digitaalselt)

Silvia Lotman
nõukogu liige

(allkirjastatud digitaalselt)

Madis Mätas
nõukogu liige

Lisad:

Lisa 1 2025. aasta auditeeritud majandusaasta aruanne

Lisa 2 2026 aasta 1. lisaclarve

Lisa 3 2026 aasta 1. lisaclarve seletuskiri

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2025

aruandeaasta lõpp: 31.12.2025

sihtasutuse nimi: Sihtasutus Pärnumaa Arenduskeskus

registrikood: 90014158

postiaadress: Pärnu maakond, Pärnu linn, Pärnu linn, Ringi tn 35

postisihnumber: 80012

telefon: +372 55517755

e-posti aadress: info@parnumaa.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	21
Bilanss	21
Tulemiaruanne	22
Rahavoogude aruanne	23
Netovara muutuste aruanne	24
Raamatupidamise aastaaruande lisad	25
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	25
Lisa 2 Raha	26
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	27
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	27
Lisa 5 Kasutusrent	28
Lisa 6 Võlad ja ettemaksed	29
Lisa 7 Võlad töövõtjatele	29
Lisa 8 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	29
Lisa 9 Tulu ettevõtlusest	31
Lisa 10 Jagatud annetused ja toetused	32
Lisa 11 Mitmesugused tegevuskulud	32
Lisa 12 Tööjõukulud	32
Lisa 13 Muud kulud	33
Lisa 14 Intressitulud	33
Lisa 15 Seotud osapooled	33
Aruande allkirjad	35
Vandeauditori aruanne	36

Tegevusaruanne

Pärnumaa visioon: **Pärnumaa – ühiselt uue energiaga.**

Näeme Pärnumaad vabatahtliku koostöö kooslusena, kus avalik-, era- ja vabasektor loovad koos väärtusi ja edendavad elu. Pärnumaa arengu võtmetegur on siin tegutsejate koostöö ja ühised eesmärgid. Ühise kasu saamine läbi asjalike ja sõbralike suhete ning tõhusate ja tulevikku vaatavate ühistegevuste on maakonna tasakaalustatud arengu peamine sisu. Nii mõtestamegi tulevikus Pärnu maakonda ennekõike kui ühisele identiteedile rajanevat laiapindset koostööplatvormi. Uut luues peame silmas siin varem loodu väärtust. Minevikust õppides ja tulevikku kujundades edendame Pärnumaa elu. Paneme üheskoos maakonna inimeste hüvanguks tööle uued taastuenergia allikad, kiired ühendused maal, merel, õhus ja küberruumis. Arvestame ja kasutame loodushüvesid, sh energiaallikaid kestlikult. Energia on võime teha tööd. Uus energia toob Pärnumaale nii uue tehnoloogia, uued ühendused kui innovatsiooni, uued kompetentsid ja inimesed. Ühendame oma inimeste jõu, loomingulisuse ja tarkuse, et panna siin rajatavad uued võimalused parimal moel meie inimeste jaoks tööle (Arenustrategia Pärnumaa 2035+).

Sihtasutus Pärnumaa Arenduskeskus on asutatud Pärnumaa Omavalitsuste Liidu ja Pärnu linna poolt ning äriregistrisse kantud 29.12.2017.

Pärnumaa Arenduskeskusega ühinesid 2018. aastal SA Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus ja SA Pärnumaa Turism.

Pärnumaa Arenduskeskus on Pärnumaa omavalitsuste poolt maakonna tasakaalustatud arenguks loodud sihtasutus, mis kavandab Pärnumaa arengut, arendab ettevõtlust, noorte ettevõtlikkust ja ettevõtlusõpet ning kodanikuühiskonda. Edendab rahvatervist ja siseturvalisust, rahvusvahelisi suhteid ning viib ellu maakonnaüleseid projekte. Arenduskeskus kuulub maakondlike arenduskeskuste võrgustikku. Koostöös maakonna, riigi ning rahvusvaheliste võrgustike ja partneritega rakendatakse oma teadmisi ja kogemusi maakonna tasakaalustatud arenguks. Pärnumaa Arenduskeskus on arengustrategia „Pärnumaa 2035+“ eestvedajaks ja peamiseks elluvijaks. Sihtasutuse tegevuse üldiseks eesmärgiks on Pärnumaa elanike heaolule ja sotsiaalsele sidususele, majanduse konkurentsivõimele ja kestlikule arengule aktiivne kaasaitamine ning selleks vajalike tegevuste algatamine ja elluviimine. Sihtasutuse eesmärkideks on Pärnumaa arenguga seotud tegevuste elluviimine, regionaalarengu- ja planeerimisalaste ülesannete täitmine. Samuti ettevõtluse, kohaturunduse ja kodanikuühiskonna arengule kaasaitamine ning hariduse, sotsiaali, kultuuri, spordi, rahvatervise ja turvalisuse valdkondades maakondliku koostöö võimestamine. Lisaks siseriiklike ja rahvusvaheliste organisatsioonidega koostöö ning nendega seotud teavitustegevuse maakondlik korraldamine ja elluviimine.

Pärnumaa Arenduskeskuse visioon on olla esmane, asjatundlik ja tunnustatud koostööpartner Pärnumaa arenguga seotud valdkondades. Pärnumaa Arenduskeskuse missioon on inspireerida maakonda arenema, olles kompetentseks eestvedajaks, tasakaalustajaks ja väärkaks Pärnumaa identiteedi hoidjaks.

Oleme loonud Pärnumaa ettevõtjate, ettevõtluse tugistruktuuride ja haridusasutuste ettevõtlusalase koostööplatvormi „innovatsioonikeskus **KOBAR**“, mille eesmärk on ühiselt leida ettevõtluse kasvuks ja piirkonna arenguks parimad lahendused. KOBAR tegutseb teadmussirde taristuna, arendades koostööplatvormi viisikheeliksi mudelil, mis seob teaduse, ettevõtluse, avaliku sektori,

kodanikuühiskonna ja keskkonna. Koostöös Tartu Ülikooli Pärnu kolledžiga töötab 14 erinevat teemaKOBARat.

Regionaalne innovatsioonikeskus KOBAR keskendub oma tegevustes sellise ettevõtluskeskkonna kujundamisele, mis hoiab maakonnas ja meelitab siia ka juurde võimekaid ettevõtjaid, investeringuid ja talente ning soosib kõrgema lisandväärtusega toodete ja teenuste eksporti ja uutele turgudele sisenemist, toetades maakonna ettevõtete konkurentsivõime kasvu ja tõusu väärtusahelates, arvestades samas säästva arengu eesmäärke. Selleks on seatud fookus järgmistele tegevustele:

- Maakonna ettevõtjate teadus- ja innovatsioonisuutlikkuse kasvatamisele, et tõsta nende võimekust osaleda innovatsioonivõrgustikes, rakendada uusi ärimudeleid ja teadmisi ning võtta kasutusele uusi tehnoloogiaid, sh tehisintellekti ja reaalamajanduse lahendusi.
- Mikro- ja väikeettevõtete kasvupotentsiaali ja konkurentsivõime tõstmisele, avades uusi innovatsioonivõrgustikesse ning tuues kohalikud ja rahvusvahelised tugi- ja arenduskoostööteenused neile lähemale.
- Sektoriüleste rohe- ja ringmajanduslahenduste rakendamisele ning energia- ja ressursitõhusa tootmise edendamisele.
- Kliimamuutuste mõjudega kohanemisele ja leevendamisele, tuginedes maakonna ettevõtjaid ja nende väärtusahelaid mõjutavate tulevikutrendide analüüsile.
- Keskkonnamõju ja kliimakindluse hindamismetoodikate ja tööriistade kasutamise hõlbustamisele.

SA Pärnumaa Arenduskeskuse nõukogu ja juhatus

SA Pärnumaa Arenduskeskuse nõukogu on kuueliikmeline ja juhatus üheliikmeline.

Nõukogu esimees:

Irina Talviste (kuni 22.12.2025) – Pärnu abilinnapea

Nõukogu liikmed:

Lauri Luur – Tori vallavanem (nõukogu aseesimees)

Ülle Vapper – Põhja-Pärnumaa vallavolikogu esimees

Kadri-Aija Viik – Saarde vallavolikogu aseesimees

Ene Täht (kuni 22.12.2025) – Pärnu abilinnapea

Silver Smeljanski (kuni 22.12.2025) – Pärnu abilinnapea

Valmar Veste (alates 23.12.2025) – Pärnu abilinnapea

Meelis Kukk (alates 23.12.2025) – Pärnu abilinnapea

Silver Kilk (23.12.2025) – Pärnu linna Tõstamaa osavalla juht

Juhatuselise liige:

Erik Reinhold

Aruandeperioodil toimus neli nõukogu koosolekut, neist üks e-maili koosolek. Nõukogu koosolekutel kinnitati 2025. aasta eelarve, 2024. majandusaasta aruanne ja anti juhatuse poolt ülevaade 2024. aasta tegevustest. Kinnitati audiitor 2024-2025 majandusaasta aruande auditeerimiseks, arutati Pärnu lennujaama küsimusi ja määrati SAPA esindajad Energianõukogusse, anti ülevaade jooksva aasta eelarve täitmisest ja KOBAR3 projekti kavatsustest.

SA Pärnumaa Arenduskeskuse koostööpartnerid ja töötajad

SA Pärnumaa Arenduskeskus peamised lepingulised koostööpartnerid 2025. aastal olid Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, Pärnumaa Omavalitsuste Liit, MTÜ Maakondlikud Arenduskeskused, Pärnu Linnavalitsus, Kodanikuühiskonna Sihtkapital, Euroopa Komisjon, Kultuuriministeerium. Tegevuste finantseerimiste osakaal oli järgmine: Regionaal- ja Põllumajandusministeerium 74%, Pärnumaa Omavalitsuste Liit (maakonna maaomavalitsused ja Rahandusministeeriumi

arendustegevuse toetus) 9%, MTÜ Maakondlikud Arenduskeskused 5%, Pärnu Linnavalitsus 3%, teiste koostööpartnerite osakaal oli kokku 9% kogufinantseerimistest.

Arenduskeskuse keskmine töötajate arv koos juhataste liikmega oli aruandeperioodil 17. Lisaks juhataste liikmele töötasid organisatsioonis aruandeperioodil maakonna arendusjuht, maakonna turundusjuht, alustavate ettevõtluskonsultant, innovatsioonikonsultant, KOBAR projektijuht ja neli kogukonnajuhti, ettevõtlusinkubaatori juht, vabaühenduste konsultant, väliskoostöö spetsialist, rahvatervise ja turvalisuse spetsialist, büroojuht, raamatupidaja, puhastusteenindaja.

Palgakulu jaotus töötamise liikide kaupa

	2025	2024	2023
eurodes	554 249	506 284	396 052
töölepingu alusel töötavad isikud	433 433	403 677	314 187
juhataste liikme tasu	36 000	36 000	36 000
võlaõiguslikud lepingud	73 291	50 968	27 756
ühekordne lisatasu	10 968	12 208	17 866
kasutamata puhkuse hüvitis	0	3 151	0
haigushüvitis	557	280	243
Töötajate arv lepingute kaupa			
juhataste liikme leping	1	1	1
tööleping	16	16	13
võlaõiguslik leping	36	31	19

Tulud, kulud ja tuleml

eurodes	2025	2024	2023
Põhitegevuse tulud	2 417 041	1 258 566	950 651
Intressitulud	32	27	30
Põhitegevuse kulud	2 349 096	1 237 814	949 394
Aruandeaasta tuleml	67 977	20 779	1 287

Peamised finantssuhtarvud ja nende arvutamise meetodika

	2025	2024	2023
Tegevustulude muutus	92,0%	32,4%	24,2%
Tulu ettevõtlusest, muutus	24,1%	12,6%	65,6%
Lühikohustiste kattekordaja	1,68	1,65	1,83
Tööjõukulu osakaal tegevuskuludes	58,6%	66,1%	60,5%

- Tegevustulude muutus (%) = (tegevustulu aruandeperioodil – tegevustulu eelneval aruandeperioodil) / tegevustulu eelneval aruandeperioodil x 100
- Tulu ettevõtlusest, muutus (%) = (tulu ettevõtlusest aruandeperioodil – tulu ettevõtlusest eelneval aruandeperioodil) / tulu ettevõtlusest eelneval aruandeperioodil x 100
- Lühikohustiste kattekordaja (kordades) = käibevara / lühiajalised kohustused
- Tööjõukulu osakaal tegevuskuludes = (tööjõukulud/(tööjõukulud + tegevuskulud)) x 100

Maakonna arendustegevused

Maakonna arendusjuhi ülesandeks on strateegiline kavandamine, ruumiline planeerimine, uuringute läbiviimine, maakondliku arendustegevuse koordineerimine, riiklike programmide realiseerimine maakonnas ja arendusmeeskonna eestvedamine.

Maakonna arengut suunavateks dokumentideks on Pärnu maakonna planeering (2018), arengustrateegia „Pärnumaa 2035+“ ja selle tegevuskava aastateks 2024-2028.

Maakondliku arendustegevuse tegevused aruandeperioodil:

- Maakonna arengustrateegia elluviimise toetuse meetmest rahastatavate projektide väljaselgitamine ja meetmetaoluste ettevalmistamine ning selleks vajalike uuenduste sisseviimine maakonna arengustrateegia tegevuskavasse.
- Viidi läbi maakonna omavalitsuste arendustöötajate koolitusampsude „arenduskobar“ koolitusi ning õppepäevi, neljal korral erinevatel teemadel. Eesmärgiks maakonna omavalitsuste arendustöötajate võrgustamine, ühises inforuumis hoidmine ning toe pakkumine ühiste probleemkohtade lahendamisel.
- Korraldati 29.04.2024 foorum „Pärnumaa 100 000 – Kas me oleme selleks valmis?“. Ürituse eesmärk oli era- ja avaliku sektorit panna rohkem mõtlema, et mida saame teha ühiselt selleks, et Pärnumaale tuleks elama rohkem inimesi. Arutleti teemadel: Miks ma peaks kolima Pärnumaale? Kas mul on siin kuskil elada? Otsin siin tööd või loon ise töökoha? Kas mu lapsed saavad targaks? Mitu autot pean peresse muretsema?.
- Osaleti 02.12.2024 „Jätkusuutliku Pärnu arengufoorumi“ korraldamises ja läbiviimises. Foorumiks koguti kokku piirkonna ja riigi tippeksperdid, et arutada ja kujundada Pärnu ja Pärnumaa majanduse ja arengusuundi ning võimestada koostööd kõigi sektorite vahel. Seekordseks teemaks kõrgharidus ja selle tulevik Pärnumaal.
- Osaleti struktuurfondide järgmise rahastusperioodi meetmete väljatöötamise seminaridel, töörühmades ja koostööpäevadel.
- Osaleti üleriigilise planeeringu, maakonnaplaneeringute ning riigi eriplaneeringute menetluses.
- Koostöös TÜ Pärnu kolledžiga viidi läbi Pärnumaa maa-omavalitsuste kliimakava seire.

Maakonna turundustegevused

2025. aastal jätkati seniste tegevustega, milleks olid sisuloome parnumaa.ee lehele, sotsiaalmeedia turundus, arenduskeskus.eu sisu lisamine, erinevate koolituste korraldamine, kohtumised omavalitsuse turundus- ja kommunikatsioonispetsialistidega, ettevõtjate nõustamine. TurundusKOBAR keskendus Pärnumaa ettevõtlus- ja elukeskkonna turundamisele ning turundusalaste pädevuste tõstmisele kohalike ettevõtjate seas. Eesmärgiks oli suurendada ettevõtjate turunduskompetentsi, tugevdada koostööd ja tõsta Pärnumaa kui atraktiivse elu-, töö- ja ettevõtluskeskkonna nähtavust.

Korraldati kaks suuremat kampaaniat. Kevadel koostöös Pärnu linnaetevõtete kampaania "Tule tööle- ja praktikale Pärnusse" koos Võti Tulevikku (Eesti suurim tudengite töömess TalTechsi) messiga. Viibiti messil esimest korda ka kohapeal ja tutvustati Pärnu ettevõtete pakkumisi. Sügisel korraldati maal elamise päeva kampaania, kus koostöös kohalike omavalitsuste, ettevõtjate ja kogukondadega avati üle Pärnumaa mitmed kohad, kus tutvustati elu Pärnumaal. Teemapäeva külastas üle 5000 inimese. Kui aasta-aastast kohalike omavalitsuste huvi pigem päeval osaleda väheneb, siis kogukondade ja ettevõtjate huvi kasvab. Tehti valmis järjekordne videode sarjast, seekord Sütevaka Humanitaargümnaasiumist: <https://www.youtube.com/watch?v=tXDbWLTvkDQ>.

Kevadel korraldati konverents „Pärnumaa 100 000 - Kas oleme selleks valmis“, mis tõi kokku erinevate sektorite esindajad.

Turundati paljusid üritusi ja koolitusi, mida arenduskeskus korraldab, alustades erinevatest teemaKOBARate koolitustest kuni Pärnumaa Tegijate ja Pärnumaa esimese vaimse tervise konverentsini. Lisaks korraldati suur hulk koolitusi, kus osales ligi 500 ettevõtet/organisatsiooni. Valmis

KOBARa tegevusi tutvustav lühivideo, millega valiti Pärnumaa Arenduskeskus koos koodi kooliga Eesti parimaks ettevõtluse arendajaks 2025. aastal: <https://www.youtube.com/watch?v=YwR6KkuLN1w>

Seejärel esindati Eestit Euroopa ettevõtlusauhindade jagamisel. Sellele tulenevalt valmis ka inglise keelne video: <https://www.youtube.com/watch?v=YgSDPCo5nxw>.

Jätkusid turundusKOBARa kokkusaamised, mis töid kokku oma erialaspetsialistid Pärnust.

Pärnumaa turundusjuhi poolt eestveetav turundusKOBAR täidab nelja eesmärki:

- Koostöö hoogustamine erinevate organisatsioonide, ettevõtjate ning kohalike omavalitsuste vahel.
- Kohalike turunduskompetentside ja -inimeste koondamine ühte võrgustikku, mis loob rohkem koostööd.
- Turundusalaste pädevuste tõstmine, et kohalikud ettevõtjad oskaksid enda tegevusi ise paremini turundada või targa tellijana tegutseda.
- Pärnumaa kui sihtkoha turundamine atraktiivse elu-, ettevõtlus- ja töökeskkonnana koostöös kohalike omavalitsuste, ettevõtjate ja organisatsioonidega.

Aruandeperioodil arendati turundusKOBARat eesmärgiga hoogustada koostööd Pärnumaa turundusnimeste, organisatsioonide ja ettevõtjate vahel, tõsta kohalike ettevõtjate digiturunduse pädevusi (sh „targa tellija“ vaade) ning turundada Pärnumaad atraktiivse elu-, ettevõtlus- ja töökeskkonnana.

TurundusKOBARa raames toimus kokku 11 sündmust/tegevust ning neis osales kokku 175 inimest. Tegevused hõlmasid digiturunduse koolitusi ja kokkusaamisi (näiteks kodulehe tegemine, Google'i ettevõtteprofiil, lühivideo turunduses, tehisaru/AI kasutamine turunduses) ning kahte sihipärast digikampaaniat Pärnumaa ettevõtlus- ja elukeskkonna nähtavuse suurendamiseks.

Olulisemad tegevused 2025. aastal:

- „Võti Tulevikku“ digikampaania (03.–21.03.2025) – eesmärk oli tutvustada Pärnus tegutsevate ettevõtete töö- ja praktikavõimalusi ning meelitada inimesi Pärnusse tööle ja praktikale. Sihtrühm oli Tallinnas õppivad tudengid, kampaanias osales 8 Pärnu ettevõtet. Tulemuseks oli tudengiteni jõudmine sihitud reklaamidega ning ettevõtetel tekkisid kontaktid praktikantidega. Kampaania jätkub ka 2026. aastal.
- „Maal Elamise Päev Pärnumaal“ digikampaania (08.09–22.09.2025) – eesmärk oli tõsta Pärnumaa nähtavust elukeskkonnana ning tutvustada kohalikke kogukondi, omavalitsusi ja ettevõtteid. Sihtrühm oli 25–45-aastased Eesti inimesed; tegevuses osales 28 osalejat ning üritusi külastas kokku üle 5000 inimese.
- Koolitus „Tehisaru tekstid, pildid ja videod ettevõtte turunduses“ (12.02.2025) – osales 37 inimest. Eesmärk oli tutvustada tehisaru võimalusi ettevõtte turunduses. Suur huvi andis aluse teemakoolituste jätkamiseks ka edaspidi.

Kujunes välja turundusKOBARa tuumik ja hakkasid toimuma regulaarsed kohtumised, koostöö tihenes ettevõtjatega ning tugevnes Tartu Ülikooliga. Paralleelselt „Võti Tulevikku“ tegevustega toimus koostöö ka inseneeriaKOBARaga TalTechi „Võti Tulevikku“ messil kohapeal, mis aitas siduda turundus- ja tööjõuteemasid ning suurendada ettevõtete nähtavust.

Koostööd tehakse Pärnumaa omavalitsuste ja partneritega, sh Pärnu Lahe Partnerluskogu (Maal Elamise Päeva kommunikatsioon) ja ettevõtlusorganisatsioonidega (nt HR Foorum, Pärnumaa Kaubandus- ja Tööstuskoda, Pärnumaa Ettevõtete Koda)

Ettevõtluskeskkonna arendustegevus

Väikese ja keskmise suurusega ettevõtete toetamise programmi raames nõustati aruandeperioodil 125 ettevõtjat ja anti 11 eelhinnangut Ettevõtluse ja Innovatsiooni SA-st taotletavatele Starditoetustele.

Disainisuunalised tegevused ja suurem tähelepanu tootedisainile on Pärnumaa Arenduskeskuse fookuses olnud juba alates 2022. aastast, kui alustati erinevate disainiürituste ja tootedisaini suunitlusega õppereiside korraldamisega. Kasvav osalejate arv ja aktiivne huvi disainivaldkonna vastu on tõestanud teema olulisust ja vajalikkust ettevõtjate jaoks, mis omakorda viis disainiKOBARa moodustamiseni.

DisainiKOBAR koondab Pärnumaa ettevõtteid, mis tegelevad tootedisaini ja/või disainitoodetega ning laiemalt maakonna ettevõtjaid ja ettevõtlikke inimesi, kellel on huvi disainivaldkonna vastu. DisainiKOBARa tegevustes osalevad nii ettevõtted, kes juba kasutavad disainilahendusi ja -tööriistu oma toodete-teenuste arendamisel kui ka ettevõtted, kes alles plaanivad sellega lähiajal algust teha. Kuigi väärtusahelas ülespoole liikumine ei toimu üleöö, võimaldab läbimõeldud disainikasutus ja disainimõtlemise tööriistade rakendamine ettevõtetel oma väärtuspakkumist täiustades arenguhüpet teha. DisainiKOBARa tegevused on katalüsaatoriks ettevõtetes disainiprotsesside käivitamisel ning uute teenuste ja toodete arendamisel, mis loovad suuremat lisandväärtust ning kasvatavad pikaajaliselt ettevõtete konkurentsivõimet nii kodu- kui ka välisurgudel.

Aruandlusperioodil viidi ellu koolitusi, õppereise ja disainirännakuid. Toimused mitmekesised turundustegevused disainivaldkonna ettevõtjate kogukonna arendamiseks ja laiendamiseks.

Aruandlusperioodi olulisemad tegevused:

- Värvipsühholoogia koolitus disainiettevõtjatele, mille eesmärk oli suurendada teadmisi värvipsühholoogiast ning arendada praktilisi oskusi Canva kasutamisel; tulemusena paranes osalejate võimekus luua läbimõeldud ja sihtrühma kõnetavaid visuaalse kommunikatsiooni lahendusi.
- Toimused kaks disainirännakut Tallinnasse, mille eesmärk oli avardada teadmisi disainiettevõtete praktikatest ning saada inspiratsiooni disaini ja arhitektuuri rollist linnakeskkonnas; tulemusena tekkisid uued ideed, laienesid erialased teadmised ning tugevnesid koostöösuhted disainiettevõtjate vahel.
- Pärnu Disainipäeva raames toimus disainiettevõtjate Disainiturg, mille eesmärk oli arendada koostööd, laiendada kogukonda ja anda ülevaade disainiettevõtjate tegevustest, mille tulemusena suurenes osalejate nähtavus, loodi uusi kontakte ja pandi alus edasistele ühistele algatustele.
- Toimus disainiettevõtjate aasta lõpu kogunemine, kus tehti kokkuvõtteid, jagati kogemusi, tutvustati ettevõtteid ning planeeriti ühiselt edasisi tegevusi ja koostöösuundi; kogunemine tugevdas kogukonnatunnet ja ühise visiooni kujunemist.
- Disainikogukonna arendamiseks ja nähtavuse suurendamiseks viidi paralleelselt ellu turundustegevusi: tehti regulaarseid postitusi Facebooki grupis „Disainikobar“, loodi Disainikobara Instagrami ja YouTube'i kanalid ning toodeti järjepidevalt disainiteemalist videosisu. Valmis Disainikobara tutvustusvideo ning viis lühivideot disainivaldkonna ettevõtetest teemal „Mis on sinu jaoks disain?“, videotest kajastati ka erinevaid sündmusi, sh disainirännakut. Need tegevused aitasid laiendada sihtrühma, suurendada kogukonna kaasatust ning toetada disainiteadlikkuse kasvu ettevõtjate seas.
- Toimusi 9-päevaline koolitusprogramm "Disainibrändi loomine ja arendamine".
- Disainiettevõtjatele korraldati õppereise: disainiõppereis Riiga, Pariisi sisustusmessi ja disaininäda külastus, Milanosse sisustusmessi Salone di Mobile ja Milano Disaininäda külastus, Lissaboni ja Veneetsiasse disaininäda külastus.

Naisettevõtjate võrgustiku arendamisega on Pärnumaa Arenduskeskuse juures tegeletud juba 10 aastat. Ühena esimestest Eestis võttis Pärnumaa Arenduskeskus fookusesse naisettevõtjate arvukuse tõstmise, uute töökohtade loomise ning naiste asutatud ettevõtete majanduskasvu suurendamise, seda läbi omavahelise koostöö toetamise ja erinevate koolituste ning tugiteenuste pakkumise.

Aruandeperioodil korraldati kokku 10 naisettevõtjatele suunatud üritust (koolitused, töötoad ja õppereisid) ning viidi ellu sihipäraseid turundustegevusi kogukonna nähtavuse ja kaasatuse suurendamiseks. Tegevustes osales kokku 190 inimest. Üldine eesmärk oli pakkuda naisettevõtjatele praktilisi teadmisi ja tööriistu ettevõtte arendamiseks, soodustada kogemuste vahetust ja koostöövõimalusi ning tugevdada kogukonnatunnet.

Aruandlusperioodi olulisemad sündmused:

- „Kohvihommik“ ehk naisettevõtjatele suunatud koolitus, mille keskmes oli eesmärkide seadmine ja nende roll ettevõtte arengus; osalejad said teoreetilise raamistiku ning praktilised

meetodid eesmärkide sõnastamiseks ja elluviimiseks ning üritus toetas kogemuste jagamist ja arutelusid teiste naisettevõtjatega.

- Koolitus „Pingevara suhtlemise kunst“, kus õpiti praktilisi suhtlemisvõtteid pingete vähendamiseks, konfliktide ennetamiseks ning koostöö parandamiseks nii meeskonnas kui ka klientidega. 12.08.2025 toimus naisettevõtjate kogunemine, kus oli töötuba ja kohtumine ettevõtte Studio Allty esindajatega; jagati kogemusi (sh moekonkursil osalemise õppetunnid), loodi kontakte ning tugevnes kogukonna ühtsus.
- koolitus, mis tutvustas isiksuse profileerimise põhimõtteid ja nende praktilist rakendamist ettevõtluses (otsustamine, energia juhtimine, läbipõlemise ennetus); osalejad said tööriistu eneseteadlikkuse, ajakasutuse, suhtlemise ja meeskonnatöö parandamiseks ning töö- ja eraelu tasakaalu toetamiseks.

Noorte ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe arendamine

Noorte ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe maakonnaülene ja süsteemne eestvedamine sai alguse 2016. aastal. Ettevõtlikkuse kasvatamiseks alustati üle-eestilise haridusprogrammi Ettevõtlik Kool eestvedamisega maakonnas. Ettevõtlusõppe edendamiseks pakutakse lisategevusi Junior Achievement Eesti mini- ja õpilasfirmade programmidele.

Aruandeperioodil viidi Pärnumaa Arenduskeskuse eestvedamisel ja koostöös partneritega ellu mitmekesine tegevuste kogum, mille eesmärk oli edendada noorte ettevõtlikkust, rahatarkust ja ettevõtlusteadlikkust ning toetada nende teadmiste ja oskuste süsteemset kujunemist erinevates vanuse- ja sihtrühmades. Tegevused olid suunatud nii noortele, õpetajatele kui ka haridusasutustele tervikuna ning hõlmasid formaal- ja mitteformaalõppe elemente.

Tegevuste hulka kuulusid ettevõtlikkust ja rahatarkust arendavad koolitused, arenguprogrammid, õppereisid, konverentsid ja koostöökohtumised, mis toetasid teadmiste täiendamist, kogemuste vahetamist ning ettevõtliku ja rahatarga mõtteviisi kujunemist. Olulisel kohal olid ka õppemängud ja simulatsioonid, mis võimaldasid noortel ja õpetajatel käsitleda ettevõtluse ja raha teemasid praktilisel ja elulisel viisil ning lõimida neid igapäevasesse õppetöösse.

Noorte ettevõtluspädevuste arendamiseks korraldati õpilasettevõtlusega seotud laadad, võistlused ja koolitused, kus noored said rakendada oma teadmisi reaalses müügi- ja konkurentsiolekorras ning arendada meeskonnatöö-, suhtlemis- ja juhtimisoskusi. Täiendavalt toimusid loovust, ringmajanduse põhimõtteid ja majandusalaseid teadmisi edendavad konkursid ja viktoriinid, mis toetasid noorte teadlikkust vastutustundlikust tarbimisest ja majandusotsustest.

Olulise osa tegevustest moodustasid suure osalejaskonnaga noortele suunatud sündmused, eelkõige Pärnumaa noorte inspiratsioonipäev, mille eesmärk oli tõsta noorte eneseteadlikkust, motiveerida neid mõtlema oma tulevikule ning julgustada tegema teadlikke ja ambitsioonikaid valikuid. Lisaks toetati vabatahtlike võrgustiku arengut, pakkudes noortele võimalusi panustada sündmuste korraldamisse ning arendada vastutustunnet ja meeskonnatöö oskusi.

Tegevuste üldine eesmärk oli kujundada noortes ja haridustöötajates ettevõtlikku, rahatarka ja vastutustundlikku hoiakut, tugevdada praktilisi oskusi ning luua kestlik koostöövõrgustik noorte, õpetajate, haridusasutuste, ettevõtete ja noortevaldkonna organisatsioonide vahel.

2025. aastal osales tegevustes kokku 3235 osalejat. Tegevustesse olid kaasatud 71 Eesti ja 4 Ukraina haridusasutust ning 13 noortevaldkonda panustavat organisatsiooni. Tegevusi toetasid auhindade näol 26 ettevõttelt üle kogu Eesti.

Aruandeperioodi olulisemad tegevused:

- Ettevõtlikkuse arenguprogramm – tegevuse eesmärgiks on suurendada õpetajate enesekindlust ettevõtlikkuse õpetamisel ning toetada noorte ettevõtlikkuse ja rahatarkuse arengut läbi praktiliste õppemängude ja simulatsioonide.
- Õpilasettevõtluse arendamine – tegevuse eesmärgiks on arendada noorte ettevõtluspädevusi ning pakkuda praktilisi võimalusi ettevõtlusõppe rakendamiseks, toetades noorte ettevõtlikkust, loovust ja iseseisvat mõtlemist. Õpilasettevõtluse arendamise raames korraldati mini- ja õpilasfirmade laatasid, võistlusi ja koolitusi, taaskasutuse ja ringmajanduse teemaline konkurss „Looma uueks“ ning osaleti rahvusvahelistel sündmustel, mis võimaldasid noortel rakendada oma teadmisi reaalses müügi- ja konkurentsiolekorras. Noored arendasid ettevõtlusoskusi, sealhulgas toodete ja teenuste arendamist, hinnakujundust, turundust, klienditeenindust ning

meeskonnatööd. Üleriigilistel konkurssidel ja laatadel osalemine andis noortele väärtuslikku tagasisidet ning võimaluse võrrelda oma tegevust teiste piirkondade õpilasfirmadega. Tegevusi toetas tihe koostöö ettevõtetega, kes panustasid auhindade ja žüriilikmetena ning andsid noortele sisulist tagasisidet. 2025. aastal iseloomustas õpilasettevõtluse arendamist noorte kõrge aktiivsus ning osalemine nii üleriigilistel kui ka rahvusvahelistel sündmustel. Mini- ja õpilasfirmade laadad, võistlused ja konkurss „Looma uueks“ pakkusid praktilisi võimalusi ettevõtlusoskuste arendamiseks. Pärnumaa õpilasfirmad esindasid maakonda rahvusvahelisel võistlusel Riias ning suurimatel üleriigilistel laatadel Tallinnas ja Tartus, saades väärtuslikku kogemust ja tagasisidet. Tegevusi toetas aktiivne koostöö ettevõtetega, mis tugevdas noorte seoseid ettevõtluskeskkonnaga.

- Rahatarkuse edendamine – tegevuse eesmärgiks on suurendada finantskirjaoskust ning toetada teadliku ja vastutustundliku finantskäitumise kujunemist kogu elukaare lõikes, pakkudes praktilist ja elulist rahatarkuse õpet nii koolides kui kogukonnas. 2025. aastal moodustasid rahatarkuse edendamise tegevused tervikliku süsteemi, mis ühendas õpetajatele, täiskasvanutele ja noortele suunatud algatused. Õpetajate rahatarkuse mentorklubid toetasid rahatarkuse teadlikku ja järjepidevat lõimimist õppetöösse ning suurendasid koolide valmisolekut majandusteemade käsitlemisel. Pärnumaa rahatarkuse klubi pakkus täiskasvanutele võimalust arendada finantsteadmisi ja vahetada kogemusi investeerimise ning igapäevaste rahaotsuste teemal, soodustades teadmiste edasiandmist peredes. Õpetajate rahatarkuse mentorklubid, Pärnumaa rahatarkuse klubi, Cashy Challenge x Pärnumaa ning majanduse veebiviktoriin moodustasid 2025. aastal ühtse ja mitmetasandilise rahatarkuse arendussüsteemi, mis jõudis õpetajate, täiskasvanute ja noorteni. Õpetajate mentorklubide kaudu jõudis rahatarkuse temaatika järjepidevalt koolidesse ning kajastus noorte suuremas osalusaktiivsuses, sealhulgas majanduse veebiviktoriinil, kus osales üle 700 õpilase. Kogukonnale suunatud rahatarkuse klubi tegevus kinnitas kogukonnapõhise õppe vajalikkust ja jätkusuutlikkust ning toetas rahatarkuse süsteemset lõimimist nii koolides kui ka igapäevaelus.
- Noortele suunatud tegevused, sh Cashy Challenge x Pärnumaa rahatarkuse meistrivõistlused ning majanduse veebiviktoriin, võimaldasid arendada rahatarkust mängulisel ja eakohasel viisil. Cashy võistlus keskendus investeerimisotsuste ja strateegilise mõtlemise arendamisele, samas kui veebiviktoriin toetas rahatarkuse kujunemist juba varases koolieas. Nende tegevuste kõrge osalusaktiivsus viitab õpetajate mentorklubide ja koolipõhise rahatarkuse lõimimise positiivsele mõjule.
- Pärnumaa noorte inspiratsioonipäev – tegevuse eesmärgiks on tõsta noorte eneseteadlikkust, ettevõtlikku mõtteviisi ja motiveerida neid tegema teadlikke valikuid oma tuleviku kujundamisel. Noored said inspiratsiooni ja praktilisi teadmisi enesearengu, ettevõtlikkuse, karjääri ja rahatarkuse teemadel; sündmus tugevdas noorte aktiivset rolli ühiskondlikes algatustes. Noored täitsid üha enam vastutusrikkaid rolle, sealhulgas päeva- ja lavajuhtidena ning panustasid aktiivselt maakonna suurima noortele suunatud sündmuse, Pärnumaa noorte inspiratsioonipäeva ettevalmistamisse ja läbiviimisse, kus osales 555 noort. Inspiratsioonipäev kinnitas oma olulist rolli noorte eneseteadlikkuse, ettevõtliku mõtteviisi ja tuleviku suunatud hoiakute kujundamisel. Vabatahtlike võrgustiku tugevdamiseks kaasati tegevustesse praktika raames TÜ Pärnu kolledži tudengeid ning korraldati Pärnumaa noorte 24-tunni laager, mis lõi eeldused uute algatuste ja koostöödeede tekkeks ning toetas noorte jätkuvat ja sisukamat panust maakondlikesse tegevustesse.

Tunnustusüritus Pärnumaa tegijad 2025

Ettevõtjate ja kodanikuühiskonna tunnustusüritus „Pärnumaa Tegijad“, toimus 21.11.2025 Pärnu Kaubamajakas. Üritust korraldatakse alates 2020. aastast ja see on igal aastal kasvanud. „Pärnumaa Tegijad“ on suunatud Pärnumaa silmapaistvate isikute tunnustamisele ning eesmärgiks on näidata laiemalt, milliseid saavutusi Pärnumaal tehakse. Üritus sai kajastust mitte ainult kohalikes meediaväljaannetes, vaid ka üleriigilises meedias.

Üritus toimus koostöös Pärnumaa omavalitsustega ja erinevate partneritega, kes samuti väljastavad oma auhindu. Näiteks Pärnu Postimees on valib aasta toodet, LHV pank on tunnustab tublimat Pärnumaa Ettevõtlusinkubaatori osalist ja Pärnu Kaubandus-Tööstuskoda valib Aasta vastutustundliku ettevõtte. Lisaks tunnustati Pärnumaa aasta terviseedendajat ja valiti Pärnumaa tervisetegu.

Kategooriad olid avalikud ja kandidaate sai esitada spetsiaalse Pärnumaa Tegijate veebilehe kaudu. Tehtud ettepanekute seast tegid lõplikud valikud selleks eraldi erinevate sektorite esindajatest moodustatud ettevõtlusvaldkonna-, vabaühenduste valdkonna- ja tervise- ja turvalisuse valdkonna žüriid.

Tunnustusüritusest valmis järefilm: <https://www.youtube.com/watch?v=WgJLrBJzchs>

Pärnumaa ettevõtlusinkubaator

Inkubatsiooniteenust osutatakse Pärnumaal alates 2015. aastast. Esialgsest kehvades tingimustes tegutsenud ettevõtlusinkubaator sai uue hoo sisse 2020/2021. aastal, kui arenduskeskuse ja ülikooli koostöös viidi TÜ Pärnu kolledž, ettevõtlusinkubaator ja arenduskeskus ühisesse tegevusruumi ning sisutegevuste elluviimiseks kaasati Tallinna Teaduspark Tehnopol. Tehnopoly kaasamisega keskendus inkubaator kasvavate ettevõtlussuundade innovaatiliste firmade tugimisele eelkõige tehnoloogia ja rohemajanduse valdkonnas, puhkemajandussektoris ja loomeettevõtluses.

TÜ Pärnu kolledži, ettevõtlusinkubaatori ja arenduskeskuse ühisesse tegevusruumi viimine ja Tehnopoly kaasamine sisutegevuste elluviimisesse on võimaldanud tõsta inkubatsiooniteenuse kvaliteeti ning kaasata inkubaatorisse rohkem eriliimelisi ettevõtteid. Inkubatsiooniteenuse võimestamise kaudu ning sünergiate tulemusel on kasvanud valdkondliku kompetentsi tase, suurenenud ettevõtete ekspordivõime, lisandunud uusi ettevõtteid, tasuvaid ja tarku töökohti, innovaatilisi ja kõrge lisandväärtusega tooteid ja teenuseid. Ettevõtlusinkubaatoris jätkub ettevõtlikkuse arendamine ja toetamine ambitsioonikamate äriideede tekke soodustamiseks. Häkatonide ja eelinkubatsiooni programmide kaudu sünnivad uudsed lahendused, mis võimaldavad ressursse kokku hoida ning toodete ja teenuste kvaliteeti tõsta, parandades seeläbi ühiskonna toimimist, majanduse konkurentsivõimet ning kestlikku arengut. Suurenenud on ettevõtjate võimekus teha rahvusvahelist koostööd ning kaasata kapitali finantsturgudelt.

Inkubatsiooniprogrammis 2025. aasta septembris alustas 8 ettevõtet: Privaaed, Fysiogiid, Novigo, Qutil, digitaalne tööriist spordiklubidele ja treeneritele, Kehameelsus, Servicebloom, Matemaagiline.

Aruandeperioodi toimus kokku 29 tegevust, milles oli 150 osalejat. Olulisemad tegevused:

- Öppereis Viinusesse (inspiratsioonireis ettevõtjatele);
- Startup Day 2025 külastamine inkubantidega;
- Äriideest Ettevõtjaks 3-päevane programm;
- Teadusparkide ja inkubaatorite suveseminar Roostal, kus olid erinavte organisatsioonide esindajad;
- Latitude59 - rahvusvaheline ärifestival Tallinnas;
- Kasvuhub programm alumnidele, kes regulaarselt kohtuvad ja kogemusi jagavad;
- Erinevad juriidika, ärimudeli, toote- ja teenusearenduse koolitused.

Teadmusmahukuse kasvatamine

Eesti ettevõtluse arengus on piirkonniti suured erinevused, teadus- ja arendustegevused on peamiselt koondunud Tallinna ja Tartusse, nendele lisaks on piirkonnana mingilgi määral teadmismahukama ja innovatsioonirikkama ettevõtluse arendamise plaanis kaardil Pärnu- ja Ida-Virumaa. Pärnumaa ettevõtete võimekus uusi ärimudeleid rakendada ja tehnoloogiaid kasutusele võtta on paraku piiratud – kuigi maakondlikul tasandil tegutseb ettevõtlushuvilistele ja ettevõtetele vajalik tugisüsteem, puudub teadmus ja tehniline baas teadmismahukate lahenduste katsetamiseks ja testimiseks; töajumahukates ettevõtetes süveneb palgasurve; napib kõrgelt kvalifitseeritud spetsialiste ja oskustöölisi; ekspordis domineerivad töajumahukad valdkonnad; lisandväärtust ja hõivet loovad peamiselt väikese ja keskmise suurusega ettevõtted, sh mikroettevõtted.

Arenduskeskus jätkab regionaalse innovatsioonisüsteemi osana loodavas innovatsioonikeskuses KOBAR seniste teenuste pakkumist ja edasiarendamist. Nõustamiste, koolituste, kohtumiste, messide

- Läbirääkimised Eesti ülikoolide teadmussiirde koordinaatoritega, et kavandada süsteemset koostööd Pärnumaa ettevõtete ja ülikoolide vahel ning valmistada ette mitmete erinevate partneritega teadmussiirde pilootprogramme.

Pärnumaa Arenduskeskuse koostööpartnerid teadmumahukuse tõstmisel olid 2025. aastal: Tartu Ülikool, Eesti Maaülikool, Taltech, Tehnopol, TFTAK, METK, AIRE, PRIA, EIS, PlantValor, JAMK, WITENO, PRO CIVIS, Sunrise Tech Valley, Vidzeme Planning Region, BioFuel Region, PaperProvince, Aalborg University, University of Copenhagen, DTU Science Park, Innovation District Copenhagen, UCPH Lighthouse, DTU Skylab.

Ringmajanduse ja rohetehnoloogia arendamine

2022. aasta kevadel alustas Pärnumaa Arenduskeskuse, Pärnu Linnavalitsuse ja Pärnumaa Omavalitsuste Liidu algatusel tegutsemist roheKOBAR eesmärgiga edendada rohepöörde elluviimist ja kliimamõjudega kohanemist Pärnu maakonnas.

Ringmajandusel ja rohetehnoloogial on suur roll kestlikus majandusmudelis, sestap on loodud võrgustiku sihiks pakkuda ettevõtjatele, huviorganisatsioonidele ja kohalikele omavalitsustele sünergias tekkivat tuge uute teadmiste omandamise ning parimate praktikate tutvustamise ja kontaktide loomise läbi.

RoheKOBARa eesmärkide elluviimise üheks tegevuseks on suurendada teadlikkust ja motivatsiooni roheteemadega tegelemiseks Pärnumaal. Kord kuus toimuvad regulaarsed ROHEkolmapäevad, kus erinevad esinejad (kelle seast leiab nii ettevõtjatest praktikuid kui valdkondlikke eksperte) jagavad rohepöördega seotud teemadel põnevaid teadmisi, tulevikuenergeetikast jäätmemajanduseni välja.

Samuti toimuvad roheKOBARa eestvedamisel erinevad koolitused, arutelud ning Pärnumaal rohepöörde elluviimiseks kogukonnaloome kaudu ühiste eesmärkide seadmine. Rohepöordesuunaliste tegevuste lõimimine avatud innovatsiooniplatvormi KOBAR teiste tegevustega võimaldab suuremat sünergias mitmete ettevõtluskeskkonna toetamise tuumküsimumustega nagu digitaliseerimine, tööjõu kompetentside arendamine, teenusedisain. Tegevuste raames toimub sihtgruppide kaasamine, infokanalite loomine ja haldamine, rohepöörde teemaliste infopäevade läbiviimine, parimate praktikate jagamine eri koostööformaatides. Ideekonkursside, disainisprintide, häkatonide jm vormides rohe- ja innovatsiooniideede ning rakenduste loome ja jagamine, ettevõtetele ressursi- ja energiasäästu alaste konsultatsioonide pakkumine või konsultandi kaasamine.

2025. aastal viidi roheKOBARa tegevuste raames ellu kokku neli sündmust ja tegevust, mille eesmärk oli suurendada nii ettevõtete kui ka kogukonna teadmisi kestlikkusest ning toetada kestlikke äripraktikaid piirkonnas. Aasta jooksul toimus kaks koolitust, üks suurem piirkondlik foorum ning üks hariduslik suunatud töötuba noortele:

- Pärnumaa Rohefoorumi käivitamine kui piirkondlik rohesündmus ja koostööplatvorm. 2025. aasta suurimaks saavutuseks oli teise Pärnumaa Rohefoorumi korraldamine (ligi 80 osalejat), mis tõi kokku ettevõtted ja teised sidusrühmad ning lõi tugeva aluse jätkuvalle koostöövõrgustikule rohepöörde teemadel. Rohefoorumist kujunes ROHEkobara jaoks oluline nähtavuse ja kogukonna koondamise tööriist ning see jätkub ka järgmisel perioodil.
- Ettevõtete praktiliste oskuste kasv kestlikkuse rakendamisel (koolitused kui otsene võimekuse tõstmine). Läbi viidud koolitused toetasid osalejate praktilist suutlikkust siduda kestlikkuse teemasid ettevõtte juhtimise ja igapäevategevustega. Teemad käsitlesid nii kestlikkuse aruandluse väärtust kui ka kestlikkuse kasutamist müügi ja turunduse toetamisel, mis aitab ettevõtetel suurendada konkurentsivõimet ja paremini vastata turu ootustele. Koolitus „Kuidas kestlikkuse aruandlus saab sinu ettevõttele kasu tuua?“, mille viis läbi Anu Ruul ning mis oli suunatud Pärnumaa Arenduskeskuse töötajatele. Koolituse eesmärk oli selgitada kestlikkuse aruandluse praktilist väärtust ning aidata paremini mõista, kuidas aruandlus saab toetada ettevõtete konkurentsivõimet ja juhtimisotsuseid. Koolitus „Kuidas toetada müügitööd kestlikkuse kaudu?“, mille viis läbi Katrin Kiviselg. Koolitusel osales 10 osalejat ning keskenduti

sellele, kuidas kestlikkuse teemade sidumine müügi- ja turundustegevustega aitab ettevõtetel luua usaldusväarsust ning tugevdada väärtuspakkumist klientidele.

- Kestlikkuse teema laienemine noorte sihtrühma ja uue põlvkonna ettevõtliku mõtteviisi toetamine. Oluliseks tulemuseks oli koostöö haridusasutusega: kogukonnajuht viis Pärnu Koidula Gümnaasiumis läbi jätkusuutliku ettevõtluse teema tutvustuse 60 ettevõtluse õpilasele. Noored said lisaks teadmiste ka praktilise kogemuse äriideede genereerimisel, mis toetab kestlikkust väärtustava ettevõtliku mõtteviisi kujunemist.

Pärnumaa roheKOBAR olnud olulises rollis nii kohalike roheteemade edendamisel kui ka rahvusvaheliste koostööprojektide käivitamisel ja arendamisel.

IT-, inseneeria - ja juhtimisalaste teadmiste arendamine

2022. aastal ellu kutsutud personaliKOBARa tegevuse tulemusena kasvas välja vajadus panustada sarnaselt ka inseneeriavaldkonna arengusse, kus koostöös tootmisettevõtete ning tööjõu ettevalmistamisega tegelevate haridusasutuste esindajatega hakatakse otsima lahendusi valdkonna propageerimiseks ja edasiarendamiseks Pärnumaal. InseneeriaKOBARa eesmärgiks on leida toimivad ja paindlikud lahendused valdkonna spetsialistide puuduse vähendamiseks, töötades ühiselt välja ettevõtjate vajadustel põhinevad täiendkoolitusprogrammid ja õppekavad. InseneeriaKOBAR käivitamiseks on tehtud esimesed sammud, kus 2023. aastal kevadel külastasid Tartu Ülikooli teadlased Pärnumaa tootmisettevõtteid, ettevõtete esindajad omakorda Tartu Ülikooli laboreid, mille järgnes 2023. aasta kevadel tulevikutehaste tehnoloogiatega teemaline koolitus Pärnumaa tootmisettevõtete inseneridele, tootmisjuhtidele ja juhtidele.

2025. aastal viidi ellu ettevõtetele, inseneridele, õpetajatele ja noortele suunatud tegevuste kogum, mille eesmärk oli vähendada inseneeriavaldkonna spetsialistide puudust Pärnumaal, tugevdada ettevõtete ja hariduspartnerite koostööd ning suurendada inseneeria- ja tehnoloogiavaldkonna nähtavust ja atraktiivsust. Aasta jooksul toimus kokku 29 tegevust ja sündmust, sh koolitused ja arenguprogrammi käivitamine, ettevõttekülastused ja õppereisid, koostöökohtumised ning inseneeria populariseerimise tegevused koolides:

- TalTechi ja Tartu Ülikooli koostöös loodud täiendusõppeprogramm „Inseneride arenguprogramm: digitaliseerimine, innovatsioon ja juhtimisoskused“ käivitati Pärnumaa tööstusettevõtete inseneridele – programmis osales 21 inseneri 5-st ettevõttest. Programmi eesmärk on anda rakenduslikke teadmisi digitaliseerimisest, robotikast ja tehisintellekti kasutamisest ning toetada juhtimis- ja meeskonnatööoskuste arengut. Esimese mooduli tagasiside oli väga kõrge ning programm jätkub 2026. aasta I pooles.
- Õppereis Eesti suurtööstustesse (ABB ja Ericsson) – 21 osalejat (sh 19 inseneri). Tulemuseks oli praktiline sisend automatiseerimise, digitaliseerimise ja tootmisprotsesside arendamise kohta ning kontaktid edasiseks koostööks.
- InseneeriaKOBARa õppereis Prahasse – 10 osalejat. Külastati suurtööstusi ja inseneeriamessi; tulemusena saadi inspiratsiooni ja uusi kontakte ning tekkisid ideed ühisteks arendustegevusteks ja inseneeria populariseerimiseks.
- Põhjamaade suurima tehnoloogiamessi Teknologia 25 külastus Helsingis – 12 inseneri 5 ettevõttest. Tulemuseks olid uued teadmised tipplahendustest, kontaktid ja koostöövõimalused (sh ettevõtetevaheline võrgustumine).

Lisaks käivitati Pärnumaa MATIK-võrgustik (3 kohtumist, 84 osalejat), et tugevdada koolide, õpetajate, ettevõtete ja spetsialistide koostööd, toetada noorte teadlikku kokkupuudet inseneeria ja tehnoloogiaga. Noortele suunatud tegevustena toimus IT- ja tehnoloogiavaldkonna töötuba (51 osalejat) ning matemaatikalaager (35 osalejat) ning toimus õppekäik Tallinna Ülikooli digitehnoloogiate instituuti (13 osalejat) teadmussiirde ja koostöö tugevdamiseks. MATIK-võrgustiku kohtumistel sõnastati Pärnumaa MATIK-koostöö ühised eesmärgid, arutati maakondliku MATIK-õppe kontseptsiooni kujundamist ning jagati inspireerivaid kogemuslugusid inseneeria- ja teadusvaldkonnast. Eraldi fookuses oli karjääriõppe lõimimine MATIK-ainetesse ning koostöö riiklike algatustega (sh Eesti Teadusagentuur ja Inseneriakadeemia), et suurendada inseneeria ja tehnoloogia nähtavust koolides. Lisaks tutvuti TLÜ digitehnoloogiate instituudi robotika- ja kasutajakogemuse laboritega ning arutati võimalusi edasiseks koostööks ettevõtete, arenduskeskuse ja ülikooli vahel.

Loomeettevõtjate koostöö arendamine

Loomemajanduse sektorite tegevusele keskenduva loomeKOBARa ellu kutsumine on tuginenud Pärnumaa kultuurivaldkonna, loovisikute, ettevõtjate ning organisatsioonide ühistel aruteludel ja probleemipüstitustel.

Põhieesmärkideks on tulemuslik koostöö kogukonnana, loomeettevõtluse teadlikkuse kasvatamine, erialaste kompetentside ja arenguvõimaluste pakkumine, olles tugevam konkurentsis ja nähtavam loometurul.

Rohkem fookust ja kaasatust noortele loomeinimestele ja loomeettevõtjatele, soodustamaks erialast tegevust ja selle nähtavust nii Pärnus ja Pärnumaal. Tegevused on olnud suunatud Pärnu linna ja maakonna loomeettevõtjatele, eesmärgiga arendada koostööd, ettevõtlusjulgust ja majanduslikku võimekust.

Jätkati loomeettevõtjate ja ettevõtlushuviliste kaardistamisega, milleks on loodud tegijate nimekiri lähtudes tegevusvaldkonnast. Eesmärgiga kaardistada iga loomegrupi valdkondade põhised tegevusvaldkondade esindajad, et tegevusvaldkonna tegijad koonduks ühisesse loomeettevõtlus gruppi moodustades erinevate loomekeeltega ja oskustega esindajad. Edaspidise eesmärgiga luua võimalus koondatud infogruppidega valdkonniti, et leida otsides ja vajaduspõhiselt sobiv loominguline koostööpartner, kelle teenused sobivad vastavalt tellija vajadustele, võimalustele ja sisulisele keelele. Võimalus omada koondandmestikku Pärnu linnas ja maakonnas tegutsevatele loovettevõtjatest. Andmestik on kasutamiseks kõikidele, kes soovivad vastavat teenust tellida või pakkuda koostööd. Selleks, et kaardistada ning ühendada loomeettevõtjate vajadusi, koolituste, tegevuste laiendamise või koolitusvajaduste ning motivatsiooniürituste osas, kutsuti ellu 2024 ürituste LOOME KOOSolek, mis jätkus sisukate sarja üritustega ka 2025. Kokku korraldati 4 kokkusaamist erinevates loomekeskustes ja kultuuriklubides.

LOOME KOOSolekute sari on suunatud Pärnu linna ja maakonna loomeettevõtjatele, eesmärgiga arendada koostööd, ettevõtlusjulgust ja majanduslikku võimekust. Võimalus teha rohkem koostööd ja olla nähtavamad. LOOME KOOSolekud 2025 toimusid korraldusliku plaaniga 2 kokkusaamist poolaastal. 2025 vastavalt 26.02 kultuuriklubis Tempel "Kommunikatsioonist üksi ja ühiselt", mille esinejateks olid kutsutud kommunikatsioonijuht Anniki Leppik. Lisaks tutvustas oma tegevusplaane kultuuriklubi juht Andres Tõlp. 25.05 kokkusaamine klubis Krõhva "Produtsent kui köieltantsija", oma produtsenditööd tutvustas Nargen festivali produtsent Kadri Tikerpuu. Lisaks tutvustas klubi tegevusi ja plaanide Pärnu ehtekunstnik Liisbeth Kirss. Sügisel jätkati sarja üritustega 1.10 Pärnu Kunstnike Majas, kui populaarseks teemaks oli "Kas Pärnule on vaja loomekeskust?". Külas olid oma kogemuslooga Võru loomekeskuse ATE eestvedajad. Lisaks tutvustas Pärnu Kunstnike Maja näituse ja ürituste plaane maja juht Piret Bergmann. 17.12 toimus LOOME KOOSolek nr 5 Pärnu uues fotostuudios Stúdio Pärnu. Külas oli moekunstnik Kirill Safonov, avades loomingulise protsessi tagamaid ja tegevusi. Lisaks tutvustasid fotostudio alustajad uut fotostuudiot ning võimalusi jäädvustada nii oma tooteid kui inimesi. LOOME KOOSoleku aktiivne sari näitas kogukonna soovi ühisteks kohtumisteks ning kogemuslugude vahetamiseks ning omavahelise suhtluse olulisust.

Lisaks alustati loomeKOBAR läheb külla õppereiside sarjaga, et tutvuda nii Pärnumaa kui teiste Eesti loomeettevõtjate tegevuste ning kogemuslugudega. Õppereisidel käidi Tartus, Lääne-Pärnumaal, Toris ja Ida-Virumaal. Aktiivne osalemine õppereisidel näitas, kui oluliseks on ühised tegevused, mured ja rõõmud ning õppimine erinevate kogemuslugude näitel. Lisaks külastas loomeKOBAR õppereisil Veneetsia biennaali, kus fookuses oli kunst, arhitektuur ja muusika.

Loomeettevõtjatele 11-päevane baaskoolitus. Mis sisaldas 11-päevast eriprogrammi, mis kattis erinevaid ettevõtlusega seotud aspekte nagu äriplaani koostamine, finantsid, müük, turundus, tooted, juhtimine, raamatupidamine. Koolituse läbinu sai koostada endale päris äriplaani. Koolituskava sisaldas õppeprogrammi osasid: ärimudeli ja äriplaani koostamine; kliendid, persoona, konkurendid; kuidas arendada oma tooteid ja teenuseid, et need vastaksid turule ja klientide ootustele; meekonnakoolitus; turundus ja persoonibränd; müügikoolitus; sotsiaalmeedia ja Canva algkoolitus; raamatupidamine; finantsprognosid; uued võimalused, arengud, äriplan. LoomeKOBAR koolitusprogramm kuulusid lisaks koolitus olulisel teemal "Et töömõtetest ei saaks muremõtted" ja kaheosaline koolitusprogramm AI koolitus loomeettevõtjatele.

Koostöös disainiKOBARaga korraldati 4-kuuline ühiskoolitus "Disainibrändi loomine ja arendamine". Koolitus sisaldas mahukat sisuprogrammi tugevdamaks oma ettevõtluse tegevust ja nähtavust, laiendamaks oma kliendibaasi, lisaks tõhustamaks erinevate tegevuste visuaalset ja vormi keelt.

Vabaühenduste nõustamine ja tegevuse arendamine

Aruandlusperioodil keskenduti Pärnumaa kodanikuühenduste ja kogukondade toetamisele ning koostöövõrgustiku loomisele, pakkudes nõustamist, koolitusi ning võrgustumisvõimalusi. Loodud kogukonna koostöövõrgustik ehk kogukonnaKOBAR toetab Pärnumaa kodanikuühenduste tegevust ning aitab luua eeldusi kodanikualgatuste tekkimiseks ja arenguks, läbi sotsiaalse innovatsiooni ja sotsiaalse ettevõtluse võimekuse kasvatamise, mitmekülgsete koolituste, juhendmaterjalide koostamise ja mentorprogrammide kaudu. KogukonnaKOBARas tegutsemine võimaldab vabaühenduste esindajatel arendada oma oskusi ja pädevusi, valideerida ideid ning saada praktilisi nõuandeid ja juhiseid, kuidas rakendada vabaühenduste tegevuses koosloome- ja disainmõtlemise tööriistu ning digitehnoloogiaid.

Toimused koolitused ja võrgustumisüritused vabaühendustele ja kogukondadele. Koolituste eesmärk oli anda uusi teadmiseid vabaühenduste eestvedajatele (noorte kaasamine, projektide koostamine, MTÜ kommunikatsioon ja dokumendihaldus). Toimus ka inspireeriv ja uusi ideid andev õppereis Saare- ja Muhumaa kogukondadesse, rahvamajadesse jm. Kogukonnakobara korduvüritus on kogemusõhtu, mis toimub kovisiooni meetodil - struktureeritud arutelumeetod, kus grupiliikmed arutlevad ühiselt konkreetsete olukordade üle, esitavad küsimusi ja pakuvad lahendusi. See annab võimaluse üksteiselt õppida, luua uusi tutvuseid ja koostööpartnereid.

Aruandeperioodi tegevused ja sündmused:

- KogukonnaKOBAR: õppepäev "Projekti koostamise ABC". Koolituse raames valmis mitu projekti alget ning samuti saadi analüüsida, miks varasemad projektid ei ole positiivseid vastuseid saanud. Mitmed osalejad said julgust kirjutada oma esimene projekt.
- Pärnumaa Noored aktiivgrupi koosolek. Pandi paika oma esimese ürituse padjaklubi: "paneme stressi magama" sammud. Ürituse eesmärk on anda noortele tööriistad oma vaimse tervise hoidmiseks. Samuti arutati, kas ja kes osaleb Eesti Noorte Ühenduste "Oleviku otsustajad" projektis.
- KogukonnaKOBAR: õppepäev "MTÜ kommunikatsioon ja dokumendihaldus". Osalejad said vastavad teadmised ning ühtlasi küsida koolitajalt oma MTÜ spetsiifiliste probleemide kohta. Kõigil valmis nimekiri dokumentidest ning kommunikatsiooniplaani mustand.
- KogukonnaKOBARa arengupäev "Koostöö – kuidas seda luua ja hoida?". Üritus pakkus head tasakaalu teoreetilise vaate, kogemuslugude, KÜSKI info ning maailmakohviku arutelude vahel. Osalejad tõid esile sisukad grupiarutelud, sõbraliku ja kaasava õhkkonna ning aktiivsed vestluskaaslased. Kuigi mitmed teemad ja probleemkohad olid tuttavad ka varasematest sarnastest üritustest, pakkusid need siiski mõtteainet ja kinnitust valdkonna ühiste väljakutsetele. Olulise tulemusena tõsteti esile uute kontaktide loomist ning rõõmu sellest, et kokku oli tulnud mitmekesine ja inspireeriv seltskond erinevatest vabaühendustest, mis lõi tugeva aluse edasiseks koostööks.
- KogukonnaKOBARa ja võrgustumise kaudu soodustati kogukondade omavahelist koostööd. See aitas kaasa uute koostöösuhete ja ühiste algatuste tekkimisele (näiteks [eel]arvamusfestivali korraldamine koostöös HUUBi ja Pärnu Vabakonna Majaga, mis sai ka aasta teo tiitli).
- Nõustamine ja infovahetus: Konsultant nõustas nii alustavaid kui ka tegutsevaid vabaühendusi erinevatel teemadel, sh asutamine, tegevusvõimekuse suurendamine, rahastusvõimalused ja organisatsiooni arendamine, projektikirjutamine, põhikirjade muutmine ja finantsplaneerimine. Aruandeaastal oli nõustamiskordi Pärnumaal 67.
- Kohaliku omaalgatuse programmi menetlemine: viidi koos teiste maakondade KOP menetlejatega läbi infopäev ning korraldati kaks hindamiskomisjoni koosolekut; projektide kohapealseid vaatlusi ja kontrolle teostati kokku 9-le projektile; projektivoorudesse esitati taotlusi 124 (kevadel 53 ja sügisel 71).

Maakonna rahvatervise ja siseturvalisuse tegevused

Pärnumaa rahvatervise ja turvalisuse arengus järgiti arengustrateegia Pärnumaa 2035+ ja „Pärnumaa tervise- ja heaoluprofiili (THP), tervisedenduse strateegia 2035+ ja tegevuskava 2024-2027“ eesmärgid.

Aruandeperioodil toimusid terviseKOBARa raames mitmekesised tegevused, mille eesmärk oli toetada tervisedendust töökohtadel, tugevdada koostöövõrgustikke ning arendada teadlikku ja vaimset heaolu toetavat juhtimist Pärnumaal.

Tegevused hõlmasid kohtumisi partneritega, õppereisi, võrgustikutööd ning suuremahulist konverentsi. Aasta alguses toimus kohtumine Trimtexi ettevõtte tervisemeeskonnaga, mille eesmärk oli kaardistada ettevõtte vajadused tervisedenduse valdkonnas ning koguda sisendit Pärnumaa terviseKOBARa edasiste tegevuste kavandamiseks.

Koostöö ja kogemuste vahetuse eesmärgil korraldati õppereis Haapsalusse, kus külastati Tallinna Ülikooli Haapsalu kolledžit, Haapsalu Neuroloogilist Rehabilitatsioonikeskust, Haapsalu Linnavalitsust ja Haapsalu Kutsehariduskeskust. Õppereisi eesmärk oli tutvuda teiste piirkondade heade praktikatega tervise, hariduse ja rehabilitatsiooni valdkonnas ning otsida võimalusi koostööks ja kogemuste ülekandmiseks Pärnumaale.

Olulise arendustegevusena toimus Pärnumaa esimene vaimse tervise ja -heaolu konverents, mis oli suunatud tööandjatele, juhtidele ja spetsialistidele. Konverentsi eesmärk oli pakkuda teadmisi ja praktilisi tööriistu toetavate ning vaimselt tervislike keskkondade loomiseks töökohal, haridusasutustes ja kogukondades. Fookuses olid erinevate vanuserühmade vaimse tervise väljakutsed, psühholoogiline turvalisus ning ennetus-, sekkumis- ja toetamisstrateegiad, et aidata murda stressi ja vaimse ülekoormuse mustreid nii töö- kui ka eraelus.

Lisaks toimusid regulaarsed Tervist Edendavate Töökohtade võrgustiku kovisioonid. Kovisioonide eesmärk oli pakkuda osalejatele toetavat ja usalduslikku aruteluruumi, kogemuste jagamist ning vastastikust õppimist.

Maakonnaülesed tegevused 2025. aastal:

- Toimus kolm maakonnaülest laste ja noorte vaimse tervise toetamise koostööseminari 8. jaanuaril, 27. märtsil ja 29. mail, mida juhtisid Piret Oppi ja Grete Arro. Esimesel olid esindatud kõikide Pärnumaa omavalitsuste juhid ja/või haridus-, sotsiaal-, rahvatervisevaldkonna juhtivad spetsialistid ja/või abivallavanemad. Teistel seminaridel oli kaasatud rohkem haridusjuhte ja koolijuhte.
- 4. aprillil toimus Varajase märkamise seminar.
- Novembris toimus Pärnumaa traditsioonilise HA Sügiskooli asemel Pärnumaa I haridusasutuste ja lapsevanemate ühisseminar „Lapse heaolu algab koostööst“, kuhu lisaks haridustöötajatele olid kaasatud lapsevanemad. Üritus toimus nii kontaktseminarina TÜ Pärnu kolledži raamatukogus kui kanti üle ka veebis. Kokku registreerus üritusele 86 osalejat;
- koostöös MTÜ Peasjad-ga Pärnumaal kaks "Räägime Lastest" meetodi koolitusgruppi, esimene alustas novembri alguses 2025 ja teine grupp alustab jaanuaris 2026. Koolituse korraldust toetab Colonna Heategevusfond.
- Maakonna tervisedenduse valdkonda panustajate tunnustamine
- Osaleti kuue maakonna, Rapla-, Pärnu-, Harju-, Lääne-, Saare ja Hiiumaa turvalisuse nõukogu suvekooli korraldamises, mis toimus 11.-12.08 Osmussaarel.
- Osaleti üleriikliku maakondade tervisemeeskondade suvekooli korraldamises. Suvekool toimus 18.-19.08 Lääne-Virumaal.
- 9. septembril toimus Pärnumaa omavalitsuste Liidu ja Pärnumaa omavalitsuste juhtide koostöökohtumine Sotsiaalministeeriumi ja Tervise Arengu Instituudi esindajatega.
- 23. oktoobril toimus Pärnu maakonna kohtumine Anneli Taaliga Sotsiaalministeeriumist, ümarlaua teema Eesti tervishoiu- ja sotsiaalsüsteemi integreerimismudel. Kohtumisele olid kaasatud lisaks omavalitsustele ka perearstid, Pärnu Haigla, Pärnumaa Puuetega Inimeste Koda, TÜ Pärnu kolledži sotsiaaltöö lektor ja programmijuht jt.
- Kevadel kaardistati kõik Pärnumaa haridusasutused, mille põhjal tehakse põhjalik analüüs hetkeolukorrast edasiste tegevuste planeerimiseks. Aasta jooksul suheldi aktiivselt erinevate HA tervisemeeskondadega – kaardistati ka toimivad meeskonnad ning asutused, kus on vaja meeskondi luua või võimendada.
- Töenduspõhise programmi „Seikluste laegas“ rakendamine Pärnumaa lasteaedades.
- Pärnu linnavalitsuse rahvatervise spetsialisti ja Terviseameti esindajaga koostöös tutvuti kuue haridusasutuse toitlustuse korraldamisega, peamine rõhk õpilaste heaolul ja uue määruse juhistel.

- Maakonna laste ja noorte liikumisharrastuse edendamiseks viidi ellu mitmekülgne tegevuste programm, mis toetas nii haridusasutuste töötajate kui ka lapsevanemate liikumislaste teadmiste ja oskuste tugevdamist. Toimusid ülemaakondlikud liikumise info- ja koolituspäevad, kus tutvustati programmi Liikuma Kutsuv Kool ning selle eesmärgi; aasta jooksul liitus programmiga kaks uut asutust. Kokku viidi läbi 12 teemanädalat, 2 liikumiskampaaniat ning 3 suuremat liikumispäeva, sh uisupäev ja hariduslike erivajadustega laste liikumispäev.

Maakonna toidutootjate konkurentsivõime suurendamine

Koostöövõrgustik toiduKOBAR jätkab 2018. aastal käivitunud ja vahepeal seiskunud maakonnaülest koostööd toidutootjate konkurentsivõime suurendamiseks. ToiduKOBARA tegevust aitab vedada juhtrühm, kuhu kuuluvad LEADER gruppide esindajad Pärnu Lahe Partnerluskogust, Rohelise Jõemaa Koostöökogust ja Liivi Lahe Kalanduskogust, lisaks Pärnu linnavalitsuse, Pärnumaa Arenduskeskuse ja Tartu Ülikooli esindajad ning Pärnumaa ettevõtjate esindajad. Kokku on juhtrühmas 9 liiget.

Aasta jooksul viidi läbi 4 õppereisi, 7 koolitust/töötuba, 2 infopäeva ning koostöös Maaelu Edendamise SAga 2 personaalset nõustamispäeva. Aasta jooksul osales tegevustes 126 inimest või registreeriti 3235 osalemiskorda.

Aruandlusperioodi olulisemad tegevused:

- Teadus- ja arenduskoostöö ning tootearenduse toetamine (õppereisid ja kontaktid). Toimunud õppereisid aitasid ettevõtjatel tutvuda tootearenduse ja teaduskoostöö võimalustega ning luua otseseid kontakte. 27.01.2025 toimus õppereis Tallinna teadus- ja arendusasutustesse. Õppereisi tulemuseks oli parem arusaam, kuidas tootearendus toimub koostöös teadlastega, ning loodi konkreetset kontaktid teaduspartneritega. 16.09.2025 toimus õppereis EMÜ Polli aiandusuuringute keskusesse, kus tutvuti kohaliku taimse ressursi väärindamise innovaatilise tootmiskompleksiga ning mitmed ettevõtjad alustasid ettevalmistusi tootearenduseks. Lisaks toimus õppereis Tallinna Toidumessile (uute toodete ja koostöövõimaluste kaardistamine) ning õppkäik Pärnus AS-i Veikand, kus ettevõtjatel tekkis ligipääsuvõimalus või ligipääs ettevõtte laborile tootearenduse toetamiseks.
- Ettevõtjate turundus- ja arengupädevuste tõstmine: koolitused ja töötoad. Ettevõtjate praktiliste oskuste kasvatamiseks toimusid turundus- ja arenguteemalised koolitused ning töötoad, näiteks sotsiaalmeedia turunduse algkoolitus ja kaks grupinõustamist Instagrami/Facebooki teemal, AI praktiline koolitus toidutootjatele, fermenteerimise töötuba, infohommik toidutrendidest ja toidumeene konkursist ning kaks avaliku esinemise ja häälekoolitust. Ettevõtjate tagasiside põhjal paranes sotsiaalmeedias nähtavus juba koolituste käigus ning kasvas julgus kasutada nii pildi- kui ka videopostitusi.
- Rahastusvõimaluste teadlikkuse tõstmine ja praktiline tugi: infopäevad ja nõustamine. Toetusvõimaluste ja projektikirjutamise teadlikkuse suurendamiseks toimusid infopäevad, sh 28.02.2025 „Targalt toetusteni: tulemuslik projektikirjutamine ja sobivad rahastusmeetmed“ (35 osalejat) ning 16.08.2025 ettevõtjate infohommik. Infopäevade jätkutegevusena käivitati koostöös Maaelu Edendamise SAga kohapealsed personaalsed nõustamispäevad (2 päeva, kokku 6 ettevõtjale), aidates ettevõtjatel liikuda ideest konkreetsete rahastus- ja arendusplaanideni.

ToiduKOBARA tegevused on aidanud taas elustada maakondliku koostöövõrgustiku ja tugevdada toidutootjate konkurentsivõimet.

Pärnumaa väliskoostöö

Pärnumaa Arenduskeskuses asub üks üheksast Eestis asuvast Europe Direct teabekeskustest. Europe Direct on üle-Euroopaline Euroopa Komisjoni teabevõrgustik enam kui 500 teabekeskusega 27 liikmesriigis. Europe Direct teabekeskus eesmärgiks on pakkuda kohalikul ja piirkondlikul tasandil teavet Euroopa Liidu kohta, tagamaks üldsuse teavitamine ja nõustamine erinevates tegevusvaldkondades. Täiendada ja toetada Euroopa Komisjoni Eesti esinduse, Euroopa Parlamendi infobüroo, teiste EL institutsioonide ja asutuste teabevahetusi kohalikul ja piirkondlikul tasandil ning

teavitada kohalikku elanikkonda EL prioriteetsetest teemadest. Eesmärgid saavutatakse eelkõige läbi eriteemaliste ürituste korraldamise. Europe Direct ei kommenteeri Euroopa Liidu poliitikaga seotud küsimusi või seisukohti ega lahenda või edasta kaebusi. Eesmärkide täitmiseks on sõlmitud Euroopa Komisjoni partnerluse raamleping.

Europe Direct Pärnumaa teabekeskus aitab kaasa erinevate sihtgruppide teadlikkuse suurenemisele Euroopa Liidust ja Euroopa Liiduga seonduvatest teemadest. Europe Direct infopunkti kaudu ja eestvedamisel toimuvad mitmed sündmused koolidele ja omavalitsustele, teavitamine ja kodanike kaasamine, suhtlemine kohaliku meedia ja teiste teabelevitajatega, koostöö edendamine piirkondlike Europe Direct teabekeskustega.

2025. aastal oli väliskoostöö mitmekesine ning keskendus eeskätt Põhjamaade ja Euroopa Majanduspiirkonna (EMP/EEA Grants) koostööle, hõlmates nii haridus-, noorte- kui ka kestliku arengu teemasid.

- Aasta algas Pernova Hariduskeskuse koostööprojektiga „Climate Partnership: Building Bilateral Relations for Sustainable Futures“. Projekti raames toimus õppereis 26.–30. jaanuaril 2025 Islandile, mille fookuses olid kliimakoostöö, kestlik areng ja kahepoolsete suhete tugevdamine Eesti ja Islandi partnerite vahel. Toimus ka kokkuvõttev seminar Pärnus.
- 31.01.25 toimus Põhjamaade Ministrite Nõukogu Eesti esinduse projektide infopäev, mille eesmärk oli tutvustada Põhjamaade koostöövõimalusi ning toetada kohalike ja piirkondlike organisatsioonide rahvusvahelist aktiivsust.
- Jätkus projekt „Inclusive education and NEET youngsters – best practice from Norway and Iceland“, mille raames toimus 2025. aastal kokku kolm tegevust. Projekt keskendus kaasava hariduse ja NEET-noorte toetamise ning laste ja noorte vaimse tervise teemadele Pärnumaa kontekstis, sidudes rahvusvahelise projekti eesmärgid kohalike vajadustega.
- Väliskoostöö hõlmas ka protokollilisi ja esinduslikke tegevusi. 23.02.25 osalesid Norra Buskerudi maakonna vapimärklased Eesti Vabariigi aastapäeva vastuvõtul Pärnus, mis toetas maakondlike ja riiklike suhete hoidmist ning arendamist
- Aasta lõpus toimus Põhjala kirjanduse nädal 10.–16.11, mida korraldati koostöös Põhjamaade Ministrite Nõukogu Eesti esindusega. Nädala eesmärk oli edendada Põhjamaade kultuuri ja kirjanduse tundmist ning tugevdada kultuurikoostööd.
- Europe Direct Pärnumaa teabekeskuse tegevused 2025. aastal keskendusid Euroopa Liidu teemade tutvustamisele, teadlikkuse tõstmisele ning erinevate sihtrühmade kaasamisele maakonnas.

SA Pärnumaa Arenduskeskuse projektid

Aruandeperioodil käimasolevad projektid:

- Horizon Europe, kliimaprojekt, projekti periood 2023-2027. Rahvusvahelise projekti kogumaksumus 24,5 miljonit eurot, toetus Pärnumaa Arenduskeskusele 425 tuhat eurot. Euroopa Liidu peamine teadusuuringute ja innovatsiooni programm. Käsitleb kliimamuutusi, aitab saavutada Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni säästva arengu eesmärgi ning suurendab Euroopa Liidu konkurentsivõimet ja majanduskasvu. Programm hõlbustab koostööd ning tugevdab teadusuuringute ja innovatsiooni mõju Euroopa Liidu poliitika väljatöötamisel, toetamisel ja elluviimisel, lahendades samal ajal ülemaailmseid probleeme.
- Interregi projekt BioBooster, projekti periood 2023-2025, projektitoetus 204 tuhat eurot. Interreg Läänemere piirkonna programm 2021-2027. Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi all elluviidav riikidevahelise koostöö programm, mille eesmärk on rakendada riikidevahelise koostöö kaudu Läänemere piirkonna kodanike huvides innovaatilisi, vett säästvaid ja kliimaneutraalseid lahendusi.
- Piirkondliku ettevõtlus- ja elukeskkonna arendamise (PEEK) meede, projekt "Pärnumaa innovatsioonikeskus KOBAR". Projekti periood 2024-2026, projekti kogumaksumus 3,9 miljonit eurot (toetus 75%, omaosalus 25%). Pärnumaa innovatsioonikeskuse KOBAR edasiarendamine maakonnaüleseks teadmussiirde taristuna toimivaks regionaalseks innovatsioonisüsteemiks, milles ressursitõhus koostöö regionaalse konkurentsivõime tõstmiseks atraktiivse elu-, töö- ja ettevõtluskeskkonna kujundamisel põhineb viisikheeliksi mudelil, kus omavahel on seotud ettevõtlus (sh ettevõtlusinkubaator, ettevõtjate esindusorganisatsioonid jne), teadus (ülikoolid), avalik sektor, kodanikuühiskond ning keskkond.

- Väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate kestliku majanduskasvu ja konkurentsivõime tõhustamise meede, projekt "Pärnumaa disainiKOBAR". Projekti periood 2024-2026, projekti kogumaksumus 151 tuhat eurot (toetus 75%, omaosalus 25%). Pärnumaa Arenduskeskuse disainiKOBARa arenguprogrammi eesmärk on suurendada Pärnumaa ettevõtete disainipädevust ning luua eeldused Pärnumaal loomemajanduse valdkonnas tegutsevate ettevõtete konkurentsivõime kasvuks. Loomeetevõtjate tugiteenused ja disaini rolli tootearenduses tähtsustav arenguprogramm on suunatud Pärnumaa disainiKOBARa arendamiseks, disainihuviliste Pärnumaa ettevõtjate kogukonna kasvatamiseks ning ettevõtjate disainiteadlikkuse suurendamiseks.
- Regionaaltoetuste meetme taotlusvooru „Maakonna arengustrateegiate elluviimise toetus 2024-2027“, projekt „Kaasfinantseering projektile Pärnumaa innovatsioonikeskus KOBAR“. Projekti periood 02.06.2024 – 30.11.2025, projekti kogumaksumus 300 tuhat eurot;
- Tervikliku arengu soodustamine mujal kui linnapiirkonnas meetme taotlusvooru „Kohalik ja regionaalne arendusvõimekus“ projekt „Uuring: Väärtuspakkumise koostamine Pärnumaa turismimagneti arendamiseks“. Projekti periood 31.12.2024-31.12.2025, projekti kogumaksumus 36 500 eurot (toetus 70%, omaosaluse 30% tasuvad projektis osalevad ettevõtjad).

Aruandeperioodil ettevalmistusel olnud projektid, mis on aruande esitamise ajaks saanud positiivse rahastamisotsuse ja mille elluviimine algab 2026. aastal:

- Interregi projekt "Silver Careers". Projekti periood 2026-2028, projekti eelarve 193 tuhat eurot. Interregi Kesk-Läänemere piirkonna programm, millega toetatakse piiriülest koostööd, et tegeleda takistustega, mis on seotud vähem konkurentsivõimeliste ühiskonnagruppide ligipääsuga tööturule. Projekti eesmärk on arendada vanuses 55+ töötavate inimeste digioskusi ja karjääri juhtimise oskusi, et tõsta nende enesekindlust ja konkurentsivõimet. Projektipartnerid Lätis ja Soomes.
- Interregi projekt „Emma“. Projektiperiood 2026-2027, projekti eelarve 197 tuhat eurot. Interregi Kesk-Läänemere piirkonna programm, millega toetatakse piiriülest koostööd, et tegeleda takistustega, mis on seotud vähem konkurentsivõimeliste ühiskonnagruppide ligipääsuga tööturule. Projekti eesmärk on hõlbustada 19–29-aastaste koduste ja noorte emade naasmist tööturule, vähendades sotsiaalse tõrjutuse ohtu ja avades nende professionaalse potentsiaali. Projekt pakub vajalikke teadmisi, oskusi ja tugivõrgustikke, et edendada nende integreerumist majandusse. Projektipartnerid Lätis ja Soomes.
- Projekt Erasmus+ "We Shape Our Communities". Projekti periood 2026, eelarve 41 tuhat eurot. Erasmus+ programm noortevaldkonna noortevahetuseks EL liikmesriikide ja assotsieerunud riikide vahel. Projekti sisu keskendub maapiirkondade noorte võimestamisele läbi juhtimisoskuste, meeskonnatöö ja kultuuridevahelise õppimise. Algatuse eesmärk on arendada noorte praktilisi pädevusi, et nad osaleksid aktiivsemalt kohalikus otsustusprotsessis ja kogukonna arendamises. Projekti raames toimub Soome Turu piirkonna ja Eestist Pärnumaa noortele kaks nädalapikkust noortevahetust, üks Eestis ja teine Soomes.
- Piirkondliku ettevõtlus- ja elukeskkonna arendamise (PEEK) meede, projekt "Pärnumaa innovatsioonikeskus KOBAR edasiarendus". Projekti periood 2026-2028, projekti kogumaksumus 3,96 miljonit eurot (toetus 75%, omaosalus 25%). Projektipartnerid: Eesti Maaülikool, Tallinna Tehnikakõrgkool, Tallinna Tehnikaülikool, Tallinna Ülikool, Tartu Ülikool. Projekti eesmärk on teadmussiirde taristuna toimiva innovatsioonikeskuse edasiarendamine ja rahvusvahelistumine, mis toetab süsteemselt ettevõtjate, ettevõtluse tugistruktuuride, kohalike omavalitsuste ja haridusasutuste koostööd, toetades regiooni majandustegevust ning aidates kaasa uute teadmiste tekkele ja piirkonna arengule.

Erik Reinhold
juhatuse liige

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2025	31.12.2024	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	282 163	260 045	2
Nõuded ja ettemaksud	339 629	208 148	3, 7
Kokku käibevarad	621 792	468 193	
Kokku varad	621 792	468 193	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksud	284 228	139 468	4, 6, 7, 8
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	84 857	143 995	8
Kokku lühiajalised kohustised	369 085	283 463	
Kokku kohustised	369 085	283 463	
Netovara			
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	184 730	163 951	
Aruandeaasta tulem	67 977	20 779	
Kokku netovara	252 707	184 730	
Kokku kohustised ja netovara	621 792	468 193	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2025	2024	Lisa nr
Tulud			
Annetused ja toetused	2 362 880	1 214 472	8
Tulu ettevõtlusest	54 161	43 638	5, 9
Muud tulud	0	456	
Kokku tulud	2 417 041	1 258 566	
Kulud			
Jagatud annetused ja toetused	-1 032 539	-182 722	10
Mitmesugused tegevuskulud	-522 049	-343 875	5, 11
Tööjõukulud	-738 588	-671 314	12
Muud kulud	-55 920	-39 903	13
Kokku kulud	-2 349 096	-1 237 814	
Põhitegevuse tulem	67 945	20 752	
Intressitulud	32	27	14
Aruandeaasta tulem	67 977	20 779	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2025	2024	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	67 945	20 752	
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-131 481	-106 556	3, 8
Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	85 622	86 528	4, 6, 7, 8
Laekunud intressid	32	27	14
Kokku rahavood põhitegevusest	22 118	751	
Kokku rahavood	22 118	751	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	260 045	259 294	2
Raha ja raha ekvivalentide muutus	22 118	751	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	282 163	260 045	2

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

	Kokku netovara	
	Akumuleeritud tulem	
31.12.2023	163 951	163 951
Aruandeaasta tulem	20 779	20 779
31.12.2024	184 730	184 730
Aruandeaasta tulem	67 977	67 977
31.12.2025	252 707	252 707

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

SA Pärnumaa Arenduskeskus on koostanud 2025. raamatupidamise aastaaruande vastavalt Raamatupidamiseseaduse § 17-le, aruanne on kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga, mis tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele.

Eesti finantsaruandluse standardi põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendis ning Rahandusministri määrusega kehtestatud Raamatupidamise Toimkonna juhendites.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist, välja arvatud juhtudel, kui see on kirjeldatud alljärgnevatel arvestuspõhimõtetel.

Tulude ja kulude aruande koostamisel on lähtutud RTJ 14 lisas toodud skeemist.

Rahavoogude aruandes kajastatakse aruandeperioodi laekumisi ja väljamakseid, rühmitatuna põhitegevuse, investeerimistegevuse ja finantseerimistegevuse rahavoogudeks. Rahavoogude aruandes on rahavood äritegevusest koostatud kaudsel meetodil.

SA Pärnumaa Arenduskeskuse raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Arvestuspõhimõtete või informatsiooni esitusviisi muutused

Arvestuspõhimõtteid ei ole võrreldes eelmise aruandeperioodiga muudetud.

Raha

Bilansis kajastatakse raha kirjel pangas olevate arvelduskontode jääke, sularahakassat ei ole ja sularahas tehinguid ei teostata.

Nõuded ja ettemaksud

Nõuded on kajastatud korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil. Nõudeid kajastatakse bilansis nõudeõiguse tekkimise momendil ning hinnatakse lähtuvalt tõenäoliselt laekuvatest summadest. Kui nõude laekumine loetakse osaliselt või täielikult ebatõenäoliseks, kajastatakse see nõuete bilansilise väärtuse vähendamisenä ja kantakse kuludesse.

Nõuete laekumise tõenäosust hinnatakse iga kliendi kohta eraldi, arvestades informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Nõuded, mis laekuvad maksegraafikute alusel ei ole alla hinnatud.

Nõuet loetakse lootusetuks, kui juhtkonna hinnangul puuduvad võimalused nõude sissenõudmiseks. Lootusetuid nõudeid bilansis ei kajastata.

Rendid

Aruandekohustuslane kui rentnik

Kasutusrendimaksud kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

Aruandekohustuslane kui rendileandja

Kasutusrendimaksud kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tuluna.

Annetused ja toetused

Sihtfinantseerimisena kajastatakse sihtotstarbeliselt antud ja teatud tingimustega seotud toetusi, mille korral sihtfinantseerimise andja kontrollib toetuse sihipärast kasutamist.

Sihtfinantseerimist ei kajastata tuluna või kuluna enne, kui toetuse saaja on teinud kulutused, milleks sihtfinantseerimine oli ette nähtud, ning eksisteerib piisav kindlus, et sihtfinantseerimine leiab aset.

Saadud sihtfinantseerimise kajastamisel rakendatakse brutomeetodit, mille järgi kajastatakse nii saadud sihtfinantseerimist kui ka selle arvel tehtud kuludid või põhivara soetust mõlemal eraldi.

Tegevuskulude sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse tulude ja kulude vastavuse printsiibist ning tulu sihtfinantseerimisest kajastatakse proportsionaalselt sellega seonduvate kuludega.

Sihtfinantseerimise korral põhivara soetamiseks võetakse vara bilansis arvele tema soetusmaksumuses, sihtfinantseerimise summa aga kajastatakse tuluna samal ajal kui kõik nõutud tingimused on täidetud.

Tegevustoetused antakse saajale lähtudes tema põhikirjalistest ülesannetest ja arengudokumentides määratud eesmärkidest. Tegevustoetust kajastatakse tuluna/kuluna raha ülekandmisel või laekumisel.

Tulud

Tulud võetakse arvele tekkepõhiselt vastavalt tulu tekkimist kajastavatele dokumentidele. Tulu teenuste müügist kajastatakse teenuse osutamisel, mille kohaselt kajastatakse teenuse osutamisest saadavad tulud proportsionaalselt samades perioodides kui teenuse osutamisega kaasnevad kulud.

Intressitulu kajastatakse siis, kui tulu laekumine on tõenäoline ja tulu suurus on võimalik usaldusväärselt hinnata.

Kulud

Kulude arvestus on tekkepõhine ja aruande koostamisel arvestatakse, et järgneva perioodi tulude teenimisega seotud kulu kajastatakse ettemakstud tulevaste perioodide kuludena.

Maksustamine

Põhivara ja varude soetamisel tasutud mittetagastatavad maksud ja lõivud (näiteks käibemaks, kui ei ole sisendkäibemaksu mahaarvamise õigust) kajastatakse soetamishetkel kuluna ning neid ei kajastata varade soetamismaksumuse koosseisus.

Seotud osapooled

Aruande koostamisel loetakse seotud osapoolteks SA Pärnumaa Arenduskeskuse asutajaid, nõukogu ja juhatuse liikmeid, nende isikute lähedasi perekonnaliikmeid ja nende kontrollitavaid või nende olulise mõju all olevaid ettevõtjaid.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2025	31.12.2024
Swedbank	282 163	260 045
Kokku raha	282 163	260 045

Pangakontode jäägid on inventeeritud ja võrreldud vastavate raamatupidamisregistritega. Sularahakassat Pärnumaa Arenduskeskusel ei ole.

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed (eurodes)

	31.12.2025	12 kuu jooksul	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	4 611	4 611	
Ostjatelt laekumata arved	4 611	4 611	
Nõuded seotud osapoolte vastu	190	190	15
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	4 800	4 800	4
Ettemaksed	772	772	
Tulevaste perioodide kulud	28	28	
Muud makstud ettemaksed	744	744	
Saamata sihtfinantseerimine	329 256	329 256	8
Kokku nõuded ja ettemaksed	339 629	339 629	
	31.12.2024	12 kuu jooksul	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	2 458	2 458	
Ostjatelt laekumata arved	2 848	2 848	
Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded	-390	-390	
Ettemaksed	28	28	
Tulevaste perioodide kulud	28	28	
Saamata sihtfinantseerimine	205 662	205 662	8
Kokku nõuded ja ettemaksed	208 148	208 148	

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad (eurodes)

	31.12.2025		31.12.2024
	Ettemaks	Maksuvõlg	Maksuvõlg
Käibemaks		558	50
Üksikisiku tulumaks		15 368	12 090
Sotsiaalmaks		24 060	20 658
Kohustuslik kogumispension		1 620	770
Töötuskindlustusmaksed		1 670	1 422
Ettemaksukonto jääk	4 800		
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	4 800	43 276	34 990

Kõik maksuvõlad on lõplikult tasutud 20.01.2026.

Vaata lisa 3 ja 6.

Lisa 5 Kasutusrent (eurodes)

Aruandekohustuslane kui rendileandja

	2025	2024	Lisa nr
Kasutusrenditulu	1 682	2 153	9
Järgmiste perioodide kasutusrenditulu mittekatkestatavatest lepingutest			
	31.12.2025	31.12.2024	Lisa nr
12 kuu jooksul	3 000	2 280	
1-5 aasta jooksul	600	570	

Aruandeperioodil kehtinud lepingud:

1) Destination Pärnu MTÜ 24.03.2025 sõlmitud bürooruumide üürileping Ringi tn 35, Pärnu tähtajaga 1 aasta. Uus üürileping on sõlmimisel 24.03.2026, tähtajaga 1 aasta.

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2025	2024	Lisa nr
Kasutusrendikulu	-21 482	-18 105	11
Järgmiste perioodide kasutusrendikulu mittekatkestatavatest lepingutest			
	31.12.2025	31.12.2024	Lisa nr
12 kuu jooksul	-14 492	-15 175	
1-5 aasta jooksul	-62 553	-62 345	
Üle 5 aasta	-50 000	-50 000	

Aruandeperioodil kehtinud lepingud:

1) Tartu Ülikooliga 15.07.2021 sõlmitud bürooruumide üürileping aadressil Ringi tn 35, Pärnu. Üürilepingu kehtivus on 12 aastat ja 8 kuud. Üürnik investeeris lepingu objekti (hoone olulistesse osadesse) 488 390 eurot ja nimetatud summat arvestades kehtib lepingus märgitud üürimäär kogu lepinguperioodil ja üüri arveid ei esitata. Järgmiste perioodide kasutusrendikulu mittekatkestatavatest lepingutest on kajastatud Ringi tn 35 bürooruumide kasutamisega seotud kulud.

2) Telia Eesti AS sõlmitud kasutusrendileping, 11 tööarvutit. Lepingute lõpptähtajad: kolm lepingut 2025. a, üks leping 2026. a, kolm lepingut 2027. a ja neli lepingut 2028. a.

3) Sanatoorium Tervis AS sõlmitud laoruumi rendileping perioodil 07.05-30.11.2025.

Lisa 6 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2025	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	9 435	9 435	
Võlad töövõtjatele	23 799	23 799	7
Maksuvõlad	43 276	43 276	4
Saadud ettemaksed	77 198	77 198	
Tulevaste perioodide tulud	77 198	77 198	8
Tartu Ülikool, sihtfinantseerimise vahendamine	130 520	130 520	
Kokku võlad ja ettemaksed	284 228	284 228	
	31.12.2024	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	5 082	5 082	
Võlad töövõtjatele	27 307	27 307	7
Maksuvõlad	34 990	34 990	4
Muud võlad	1 298	1 298	
Muud viitvõlad	1 298	1 298	
Tartu Ülikool, sihtfinantseerimise vahendamine	70 791	70 791	
Kokku võlad ja ettemaksed	139 468	139 468	

Lisa 7 Võlad töövõtjatele

(eurodes)

	31.12.2025	31.12.2024	Lisa nr
Töötasude kohustis	0	1 646	
Puhkusetasude kohustis	22 349	24 862	
Võlad majanduskulude eest	493	63	
Isikliku sõiduauto kasutamise hüvitis	957	736	
Kokku võlad töövõtjatele	23 799	27 307	6

Lisa 8 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused

(eurodes)

	31.12.2023		Laekunud	Kajastatud tulemiaruanandes	31.12.2024		Lisa nr
	Nõuded	Kohustised			Nõuded	Kohustised	
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks							
Pärnumaa Omavalitsuste Liit	4 350		280 461	273 488		2 623	3, 15
Pärnu Linnavalitsus			91 061	91 061			
Maakondlikud Arenduskeskused MTÜ			110 389	119 488	9 099		3
Kodanikuühiskonna Sihtkapital SA			34 158	34 158			
Tervisekassa			12 845	12 845			
Kultuuriministeerium			23 608	39 154	15 546		3
Regionaal- ja Põllumajandusministeerium	78 194		405 804	508 627	181 017		3
Euroopa Komisjon			34 200	34 200			
Tehnoloogia- ja Tutkimuskeskus		137 507	35 053	31 188		141 372	
Jyvaskylan Ammattikorkeakolalu			62 943	62 943			
Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus			3 920	3 920			
Pärnumaa Kodukant MTÜ			400	400			
Metrosert AS			3 000	3 000			
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	82 544	137 507	1 097 842	1 214 472	205 662	143 995	
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	82 544	137 507	1 097 842	1 214 472	205 662	143 995	

	31.12.2024		Laekunud	Kajastatud tulemiaruanandes	31.12.2025		Lisa nr
	Nõuded	Kohustised			Nõuded	Kohustised	
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks							
Pärnumaa Omavalitsuste Liit		2 623	206 317	208 940			
Pärnu Linnavalitsus			70 199	70 199			
Maakondlikud Arenduskeskused MTÜ	9 099		128 206	129 463	10 356		3
Kodanikuühiskonna Sihtkapital SA			37 617	37 617			
Kultuuriministeerium	15 546		49 026	33 480			
Regionaal- ja Põllumajandusministeerium	181 017		1 667 833	1 805 716	318 900		3
Euroopa Komisjon			34 200	34 200			
Tehnoloogia- ja Teadus- ja Innovatsioonikeskus		141 372		56 515		84 857	
Jyväskylä Ammatikorkeakool			59 929	59 929			
PEEK projekti omafinantseering, tulevaste perioodide tulud				-77 198		77 198	6
muud ühendused			4 018	4 019			
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	205 662	143 995	2 257 345	2 362 880	329 256	162 055	
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	205 662	143 995	2 257 345	2 362 880	329 256	162 055	

Lisa 9 Tulu ettevõtlusest

(eurodes)

	2025	2024	Lisa nr
Koolitusteenus ja õppereisid	48 899	40 225	
Ruumide üüritulu	1 682	2 153	5
Inkubatsiooniteenus	3 580	1 260	
Kokku tulu ettevõtlusest	54 161	43 638	

Lisa 10 Jagatud annetused ja toetused

(eurodes)

	2025	2024
Tartu Ülikool	-1 031 439	-174 023
Liikmemaksud	-1 000	-1 699
Pärnumaa Omavalitsuste Liit	0	-4 000
Destination Pärnu MTÜ	0	-3 000
Annetus	-100	0
Kokku jagatud annetused ja toetused	-1 032 539	-182 722

Tartu Ülikooliga viiakse ellu projekti "Pärnumaa innovatsioonikeskus KOBAR", sõlmitud on koostööleping, mille alusel vahendatakse tegevuskulude sihtfinantseerimist.

Lisa 11 Mitmesugused tegevuskulud

(eurodes)

	2025	2024	Lisa nr
Üür ja rent	-21 482	-18 105	5
Mitmesugused bürookulud	-11 323	-13 319	
Uurimis- ja arengukulud	-41 508	0	
Lähetuskulud	-18 483	-17 565	
Koolituskulud	-3 643	-4 635	
Isikliku sõiduauto kasutamise hüvitis	-14 710	-9 179	
IT-kulud ja arendustööd	-5 159	-5 592	
Inventarikulud	-1 574	-644	
Tervise edendamise kulud	-6 332	-2 761	
Ürituste korraldamise kulud	-375 053	-252 754	
Reklaamikulud	-22 782	-19 321	
Kokku mitmesugused tegevuskulud	-522 049	-343 875	

Lisa 12 Tööjõukulud

(eurodes)

	2025	2024
Palgakulu	-554 249	-506 284
Sotsiaalmaksud	-186 851	-170 754
Puhkusekohustis	2 512	5 724
Kokku tööjõukulud	-738 588	-671 314
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	17	17

Lisa 13 Muud kulud

(eurodes)

	2025	2024
Käibemaksukulu	-55 855	-38 948
Kulu ebatöenäoliselt laekuvatest arvetest	-65	-955
Kokku muud kulud	-55 920	-39 903

Lisa 14 Intressitulud

(eurodes)

	2025	2024
Intressitulu hoiustelt	32	27
Kokku intressitulud	32	27

Lisa 15 Seotud osapooled

(eurodes)

Saldod seotud osapooltega rühmade lõikes

LÜHIAJALISED	31.12.2025	31.12.2024	Lisa nr
Nõuded ja ettemaksed			
Asutajad ja liikmed	190	0	3
Kokku nõuded ja ettemaksed	190	0	
Võlad ja ettemaksed			
Asutajad ja liikmed	0	2 623	8
Kokku võlad ja ettemaksed	0	2 623	

MÜÜDUD	2025	2024
	Teenused	Teenused
Asutajad ja liikmed	1 477	6 083
Kokku müüdüd	1 477	6 083

OSTETUD	2025	2024
	Teenused	Teenused
Asutajad ja liikmed	1 462	5 560
Kokku ostetud	1 462	5 560

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2025	2024
Arvestatud tasu	36 000	36 523
Isikliku sõiduauto töösõitudeks kasutamise hüviis	0	1 094

SA Pärnumaa Arenduskeskuse asutajad on Pärnumaa Omavalitsuste Liit ja Pärnu linn.

Info asutajatelt saadud toetuste kohta on lisas 8.

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Sihtasutus Pärnumaa Arenduskeskus nõukogule

Arvamus

Oleme auditeerinud Sihtasutus Pärnumaa Arenduskeskus (sihtasutus) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31.12.2025 ning tulemiaruanne, rahavoogude aruannet ja netovara muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja raamatupidamise aastaaruande lisasid, sealhulgas märkimisväärsete arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab kaasnev raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistel osades õiglaselt sihtasutuse finantsseisundit seisuga 31.12.2025 ning sellel kuupäeval lõppenud aasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga”. Me oleme sihtasutusest sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestuseksperide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatuse standardid), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeauditori aruannet. Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon lahknab oluliselt raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama sihtasutuse suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas sihtasutuse likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad sihtasutuse raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamus. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduuri vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, väärarvutuste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamus avaldamiseks sihtasutuse sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;

- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust sihtasutuse suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeaudiitori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeaudiitori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada sihtasutuse suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mis tahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

/digitaalselt allkirjastatud/

Krista Lehtsalu

Vandeaudiitori number 279

Osaühing Infora

Auditoortevõtja tegevusloa number 51

Tallinna tn 19/21, Viljandi linn, Viljandi maakond, 71013

23.03.2026

SA Pärnumaa Arenduskeskus 2026. aasta 1. lisaeelarve

TULUD	2026 eelarve kinnitatud 25.02.2026	2026 lisaeelarve 14.04.2026	2026 eelarve koos lisaeelarvega
TULUD kokku	1 408 169	137 820	1 545 989
Tulud majandustegevusest	16 680	0	16 680
Inkubatsiooniteenuse müük	2 880		2 880
Muude koolituste müük	13 800		13 800
Saadud tegevustoetused	460 612	8 965	469 577
Pärnumaa Omavalitsuste Liit	195 919	7 315	203 234
Pärnu Linnavalitsus	83 452		83 452
MTÜ Maakondlikud Arenduskeskused	145 561		145 561
SA Kodanikuühiskonna Sihtkapital	35 680	1 650	37 330
Saadud projektitoetused	836 549	128 855	965 404
PEEK 1	449 346	22 880	472 226
PEEK 1 omafin (MATA, TÜPK)	149 783	7 627	157 410
PEEK 2		49 461	49 461
PEEK 2 omafin (MATA)		16 487	16 487
Euroopa Komisjon	37 000		37 000
Interreg	124 000	32 400	156 400
Erasmus+	41 420		41 420
Horizon Europe	35 000		35 000
Eelmise aasta edasikantavad vahendid	94 328		94 328

KULUD	2026 eelarve kinnitatud 25.02.2026	2026 lisaeelarve 14.04.2026	2026 eelarve koos lisaeelarvega
KULUD KOKKU kululiikide lõikes	1 408 169	137 820	1 545 989
Tööjõukulud	655 673	21 406	677 079
Töötasu	488 027	16 031	504 058
Sotsiaalmaksud	167 646	5 375	173 021
Majandamiskulud	99 780	4 960	104 740
Administreerimiskulud	38 180	4 960	43 140
Lähetuskulud	8 000		8 000
Koolituskulud	5 000		5 000
Ruumide majandamiskulud	16 000		16 000
Isikliku sõiduauto kasutamise kulud	15 000		15 000
IKT kulud	17 600		17 600
Tegevuskulud kokku, sh	652 716	111 454	764 170
Maakonna arendustegevus	23 000	144	23 000
Arengustrateegia tegevuste elluviimine	23 000		23 000
arendusKOBARa tegevused (PEEK 2)		144	144

KULUD	2026 eelarve kinnitatud 25.02.2026	2026 lisaeelarve 14.04.2026	2026 eelarve koos lisaeelarvega
Ettevõtluskeskkonna arendustegevused	304 983	75 746	380 729
Pärnumaa noorte inspiratsioonipäev	15 000		15 000
Ettevõtjate ja vabaühenduste tunnustusüritus	26 300		26 300
Võrgustiku tegevused (MAK meede 1)	4 000		4 000
Võrgustiku tegevused (MAK meede 2)	6 000		6 000
Messireis	18 000		18 000
Naisettevõtjate võrgustiku tegevused (PEEK 1)	13 929	8 303	22 232
Naisettevõtjate võrgustiku tegevused (PEEK 2)		2 157	2 157
Noorte ettevõtlikus ja ettevõtlusõpe (PEEK 1)	32 247	7 500	39 747
Noorte ettevõtlikus ja ettevõtlusõpe (PEEK 2)		9 347	9 347
Noorte ettevõtlikus ja ettevõtlusõpe	12 000		12 000
Ettevõtluskeskkonna arendustegevus (PEEK 1)	26 360		26 360
Teadmusmahukuse kasvatamine (PEEK 2)		2 879	2 879
Innovatsioonikeskuse arenustegevus, õppereisid	6 000		6 000
Ettevõtlusinkubatsiooni arendamine (PEEK 1)	24 268		24 268
Ettevõtlusinkubatsiooni arendamine (PEEK 2)		8 627	8 627
disainiKOBARa tegevused (PEEK 1)	416	14 704	15 120
disainiKOBARa tegevused (PEEK 2)		2 157	2 157
toiduKOBARa tegevused (PEEK 1)	50 275		50 275
toiduKOBARa tegevused (PEEK 2)		4 313	4 313
inseneeriaKOBARa tegevused (PEEK 1)	5 439		5 439
inseneeriaKOBARa tegevused (PEEK 2)		5 751	5 751
loomeKOBARa tegevused (PEEK 1)	25 017		25 017
loomeKOBARa tegevused (PEEK 2)		5 695	5 695
roheKOBARa tegevused (PEEK 1)	37 098		37 098
roheKOBARa tegevused (PEEK 2)		4 313	4 313
personaliKOBARa tegevused (PEEK 1)	2 634		2 634
Maakonna turundustegevus	43 682	2 876	63 116
Maakonna turundustegevused	15 000		31 558
Koolituste korralduskulud	5 000		5 000
turundusKOBARa tegevused (PEEK 1)	23 682		23 682
turundusKOBARa tegevused (PEEK 2)		2 876	2 876
Europe Direct ja väliskoostöö	8 400	0	8 400
Ürituste korraldamine	8 400		8 400
Terviseedendus, elanike heaolu ja turvalisus	10 176	144	10 320
terviseKOBARa tegevused (PEEK 1)	10 176		10 176
terviseKOBARa tegevused (PEEK 2)		144	144
Vabaiühenduste nõustamine ja arendamine	12 055	144	12 199
kogukonnaKOBARa tegevused	12 055		12 055
kogukonnaKOBARa tegevused (PEEK 2)		144	144
Projektid	250 420	32 400	282 820
Horizon Europe	35 000		35 000
Suurtaristu kohaliku kasu fond	50 000		50 000
Interreg "Rural Symbiosis"		23 000	23 000
Interreg "Circular Farm Plastics"		9 400	9 400
Interreg "Emma"	47 000		47 000
Interreg "Silver Careers"	77 000		77 000
Erasmus+ "We Shape Our Communities"	41 420		41 420

SELETUSKIRI SA Pärnumaa Arenduskeskuse 2026. aasta 1. lisaeelarve juurde

SA Pärnumaa Arenduskeskuse 2026. aasta 1. lisaeelarve on koostatud juhindudes KOV-ide volikogude poolt heaks kiidetud Arengustrateegiast Pärnumaa 2035+, MARO poolt delegeeritud ülesannete ning koostööpartneritega sõlmitud lepinguliste kohustuste täitmiseks ja vastavalt rahastatud projektitoetustele. Eelarve materjalid moodustavad terviku: 2026. aasta 1. lisaeelarve ja käesolev seletuskiri.

Lisaeelarves on toodud võrdlusandmetena 25.02.2026 kinnitatud 2026. aasta eelarve. Lühendite selgitused on toodud seletuskirja lõpus.

Lisaeelarve maht on 137 820 € (tulud ja kulud), peale eelarve kinnitamist on kogueelarve maht 1 545 989 € (tulud ja kulud), eelarve tulem on 0 €.

Lisaeelarve peamised muudatused:

- lisandunud uued projektid (PEEK 2 ja Interreg);
- lisandunud nõukogu esimehe tasu;
- lisandunud E-ITS rakendamise kulud.

Lisaeelarve TULUD kogusummas 137 820 €

Saadud tegevustoetused:

- POL-i sihtfinantseerimine 7 315 € (koos lisaeelarvega kogu sihtfinantseerimine 203 234 €);
- KÜSK-i sihtfinantseerimine 1 650 € (koos lisaeelarvega kogu sihtfinantseerimine 37 330 €).

POL-i sihtfinantseerimise suurenemine tuleneb POL-i üldkogu otsusest maksta nõukogu esimehe tasu SAPA eelarvest.

KÜSK-i sihtfinantseerimise suurus ei olnud eelarve kinnitamise ajaks veel teada, 31.03.2026 allkirjastati leping, mis on kinnitatud eelarves prognoositust 1 650 € võrra suurem. Vahendeid kasutatakse SAPA majandamiskuludeks.

Saadud projektitoetused:

- PEEK 1 meetme toetus projektile „Pärnumaa innovatsioonikeskus KOBAR“ 22 880 € (lisaeelarvega kokku 472 226 €) ja omafinantseering 7627 € (lisaeelarvega kokku 157 410 €). Esialgelt planeeritud (2023. aastal) projekti personalikulude eelarve osutus tegelikest kuludest suuremaks. 2026. aasta SAPA eelarves ei olnud neid personalikulusid enam näidatud ja need planeeriti projektieelarvesse alles jätta. Kuna tekkis vajadus tegevuskulude suurendamise järgi, siis tehti projektis taotlus eelarve muutuseks kanda osa personalikulusid tegevuskulude alla (koos omafinantseeringuga 30 507 €). Eelarve muudatus on rahastaja poolt kinnitatud 18.03.2026;
- PEEK 2 meetme toetus 2026. aastal projektile „Pärnumaa innovatsioonikeskus KOBAR edasiarendus“ 49 461 € ja omafinantseering 16 487 € MATA meetmest, projekt sai positiivse rahastusotsuse 12.03.2026;
- Interregi projektide toetus 2026. aastal 32 400 €, projektid „Rural Symbiosis“ (23 000 €) ja „Circular Farm Plastics“ (9 400 €), projektid said positiivse rahastusotsuse 26.03.2026.

Projekti „Pärnumaa innovatsioonikeskus KOBAR edasiarendus“ periood on 16.10.2026–15.10.2028. Projekti kogumaksumus koos omafinantseeringuga on 3 960 000 €, toetuse määr 75% ja omafinantseering 25% (omafinantseering kaetakse MATA meetmest, kogusumma 300 000 €).

Projekti „Rural Symbiosis“ periood on 2026–2027 aasta. Kogu projektitoetus on 91 360 €.

Projekti „Circular Farm Plastics“ periood on 2026–2027 aasta. Kogu projektitoetus on 37 600 €.

Lisaeelarve KULUD kogusummas 137 820 €**Tööjõukulud:**

- Töötasu 16 031 € (lisaeelarvega kokku 504 058 €);
- Sotsiaalmaksud 5 375 € (lisaeelarvega kokku 173 021 €).

Tööjõukulude all on arvestatud SAPA nõukogu esimehe tasu perioodil 01.03–31.12.2026, brutosummas 550 € kuu, millele lisandub sotsiaalmaks. Kulud kaetakse POL-i sihtfinantseerimisega.

Projekti „Pärnumaa innovatsioonikeskus KOBAR edasiarendus“ koosseisu on planeeritud võtta tööle inseneeriaKOBARa kogukonnajuht alates 16.10.2026, kelle tööjõukulud on 14 091 €. Kulud kaetakse PEEK 2 ja MATA meetmest.

Majandamiskulud:

- Administreerimiskulud 4 960 € (lisaeelarvega kokku 43 140 €).

Administreerimiskulusid suurendatakse seoses seadusest tuleneva kohustusega E-ITS rakendamisega. Kulu aluseks on hinnapakumine teenusele. Teenuse eesmärk on E-ITS esmaste infoturbumeetmete nõuetekohane juurutamine ja korrashoid. See tagab infoturbestandardi rakendamise taseme, mis vastab asutuste vajadustele ja regulatiivsetele nõuetele. Teenus sisaldab muuhulgas ka intsidendihaldust ning juhtkonna ja töötajate regulaarset tuge. Pakkumise maksumus on 42,50 €/tund (lisandub käibemaks), teenuse maht on orienteeruvalt 10 tundi kuus ja leping sõlmitakse vähemalt 24-ks kuuks.

PEEK 1 meetme projekt „Pärnumaa innovatsioonikeskus KOBAR“:

Esialgselt (2023. aastal) projekti eelarves planeeritud personalikulu osutus tegelikult vajadusest suuremaks ning see suunatakse projekti eelarvemuudatusega tegevuskuludeks (summas 30 507 €). Märgitud personalikulu ei olnud SAPA 2026. aasta eelarves kajastatud ja toetuse kasutamata jätmisel oleksid vahendid jäänud projektieelarvesse.

Rahastaja poolt kinnitatud projektieelarve muudatusega 18.03.2026 suunati personalikuludest tegevuskuludesse summad järgnevalt:

- naisettevõtjate võrgustiku tegevused 8 303 € (lisaeelarvega kokku 22 232 €)
Lisaeelarve vahendeid kasutatakse Pärnumaa naisettevõtjatele kahe õppereisi korraldamiseks: üks õppereis Tartusse ja teine Helsingi Design Week külastuseks (august 2026). Lisaks naisettevõtjate suvekooli korraldamiseks.
- noorte ettevõtlikus ja ettevõtlusõpe 7 500 € (lisaeelarvega kokku 39 747 €)
Lisaeelarve vahendeid kasutatakse Pärnumaa parimate mini- ja õpilasfirmade sündmuse korraldamiseks ja Viinis toimuva rahvusvahelise mini- ja õpilasfirmade võistluse kulude katmiseks.
- disainiKOBARa tegevused 14 704 € (lisaeelarvega kokku 15 120 €)
Lisaeelarve vahendeid kasutatakse Pärnumaa disainiettevtõtjatele kahe õppereisi korraldamiseks: üks õppereis Tallinnasse ja teine Londonisse, Clerkenwell disaininädalale (mõlemad 2026. aasta mais). Lisaks disainitöötoa korraldamiseks.

PEEK 2 meetme projekt „Pärnumaa innovatsioonikeskus KOBAR edasiarendus“:

Projekt „Pärnumaa innovatsioonikeskus KOBAR edasiarendus“ sai positiivse rahastusotsuse 12.03.2026, projektiperiood on 16.10.2026–15.10.2028. Projekti kogumaksumus koos omafinantseeringuga on 3 960 000 €, toetuse määr 75% ja omafinantseering 25%. Pärnumaa Arenduskeskus kasutab omafinantseeringuks MATA rahastust (kogusummas 300 000 €).

Projekti tegevused algavad projektiperioodi alguses, jätkutegevustena pärast projekti “Pärnumaa innovatsioonikeskus KOBAR” lõppemist. Projektipartnerid on Tartu Ülikooli Pärnu kolledž, Tallinna Tehnikaülikool, Tallinna Ülikool, Eesti Maaülikool ja Tallinna Tehnikakõrgkool.

Pärnumaa innovatsioonikeskus KOBAR on kujunenud regionaalselt toimivaks ja mõjusaks teadmussiirde platvormiks, mis ühendab ettevõtjad, haridusasutused, omavalitsused ja tugistruktuurid ühtsesse koostöövõrgustikku. Innovatsioonikeskus võimaldab teadmiste ülekandmist ühest organisatsioonist teise, luues osapooltele uut väärtust.

Projekti eesmärk on teadmussiirde taristuna toimiva innovatsioonikeskuse edasiarendamine ja rahvusvahelistumine, mis toetab süsteemselt ettevõtjate, ettevõtluse tugistruktuuride, kohalike omavalitsuste ja haridusasutuste koostööd, toetades regiooni majandustegevust ning aidates kaasa uute teadmiste tekkele ja piirkonna arengule.

Projekti tegevused tuginevad strateegilistele dokumentidele ja uuringutele, sh Cumuluse (2025) KOBARA vahehindamise raportile, mis tõi esile, et KOBAR on lühikese ajaga kujunenud piirkondlikult oluliseks teadmussiirde ja koostöö platvormiks. Tugevustena nimetati kogukonnajuhtide tööd, süsteemset teemakobarate ülesehitust ning ettevõtjate ja haridusasutuste aktiivset kaasamist. Ettevõtjad hindasid enim praktilisi tegevusi: arenguprogramme, õppereise, mentorklubisid ja töötubasid, mis sidusid teooria praktikaga ja pakkusid otseseid lahendusi ettevõtete arenguvajadustele.

2026. aastaks on projekti tegevuskuludeks arvestatud 48 547 €, järgmistele tegevustele:

Tegevus	summa
KOKKU	48 547
arendusKOBARA tegevused	144
naisettevõtjate võrgustiku tegevused	2 157
noorte ettevõtlikus ja ettevõtlusõpe	9 347
teadmusmahukuse kasvatamine	2 879
ettevõtlusinkubatsiooni arendamine	8 627
disainiKOBARA tegevused	2 157
toiduKOBARA tegevused	4 313
inseneeriaKOBARA tegevused	5 751
loomeKOBARA tegevused	5 695
roheKOBARA tegevused	4 313
turundusKOBARA tegevused	2 876
terviseKOBARA tegevused	144
kogukonnaKOBARA tegevused	144

Projektimeeskonna koosseisu on planeeritud tööle võtta inseneeriaKOBARA kogukonnajuht alates 16.10.2026. Kogukonnajuhi töötasu koos sotsiaalmaksudega on näidatud eelarves tööjõukulude koosseisus. Ülejäänud projektimeeskond on komplekteeritud ja jätkavad samad inimesed, kes on projekti „Pärnumaa innovatsioonikeskus KOBAR“ meeskonnas.

Interregi projekt „Rural Symbiosis“

Projekt sai positiivse rahastusotsuse 26.03.2026, projekti periood on 2026–2027 aasta ja kogu projektitoetus on 91 360 €. 2026. aastal on projektitegevusteks eelarvestatud 23 000 €.

Projekt "Rural Symbiosis" edendab biomajanduse kõrvalsaaduste väärimist maapiirkondades, tugevdades kohalike arendusorganisatsioonide ja ettevõtete koostöövõimekust. Lähenemine tugineb õppereisidele, avatud innovatsiooni meetodite ja piirkondlike teekaartide rakendamisele, eesmärgiga luua praktiline tööriistakast regionaalse tööstussümbioosi arendamiseks.

Projektitegevustega on planeeritud alustada 2026. aasta sügisel.

Interregi projekt "Circular Farm Plastics"

Projekt sai positiivse rahastusotsuse 26.03.2026, projekti periood on 2026–2027 aasta ja kogu projektitoetus on 37 600 €. 2026. aastal on projektitegevusteks eelarvestatud 9 400 €.

Projekt "Circular Farm Plastics" toetab põllumajandusplasti säästlikku kasutamist ja käitlemist maapiirkondades, parandades põllumeeste teadlikkust, jäätmete kogumise logistikat ning poliitika kooskõlastatust. Lähenemine hõlmab koolitusi ja mobiilsete kogumislahenduste arendamist, et vähendada keskkonnamõjusid ning suurendada ringmajanduse potentsiaali.

Projektitegevustega on planeeritud alustada 2026. aasta sügisel.

Seletuskirja koostajad:

Erik Reinhold, juhatuse liige

Kaire Piiraja, raamatupidaja

07.04.2026

Lühendite seletused

E-ITS	Eesti infoturbestandard (avaliku sektori asutuste andmeturbe korraldamise süsteem)
KOBAR	Pärnumaa ettevõtjate, ettevõtluse tugistruktuuride ja haridusasutuste ettevõtlusalane koostööplatvorm, mille eesmärk on ühiselt leida ettevõtluse kasvuks ja piirkonna arenguks parimad lahendused
KOV	kohalik omavalitsus
KÜSK	SA Kodanikuühiskonna Sihtkapital
MARO	maakondlik arendusorganisatsioon (Pärnumaa Omavalitsuste Liit)
MATA	maakondade arengustrateegiate elluviimise toetusmeede
PEEK 1	Meetme „Atraktiivne piirkondlik ettevõtlus- ja elukeskkond“ 1. taotlusvoor
PEEK 2	Meetme „Atraktiivne piirkondlik ettevõtlus- ja elukeskkond“ 2. taotlusvoor
POL	Pärnumaa Omavalitsuste Liit
SAPA	SA Pärnumaa Arenduskeskus